no referente, quam in eo, ad quem ſit relatio,
ſed eadem, vt *in l. ſi prior, ff. ſolut. matrimon.* ſed
in ipſo inſtrumento principali relato non eſt via
exſequutiua, quia eſt præſcripta: Ergo nec in re-
cognitione & confeſſione de eo facta adeſſe de-
bet: hoc namque procedit & verum eſt in termi-
nis, in quibus ſe habet & loquitur, nempe ſim-
plicis recognitionis cum relatione ad inſtrumen-
tum, non adiecta noua confeſſione debiti, tunc
enim merito, vt maior vis eſſe non debeat in
termino referente, quam in eo, ad quem ſit re-
latio, præterquam ſi inſtrumentum, ad quod ſit
relatio, ſit priuatum, cui à principio non com-
petebat via exſequutiua, ſed tunc demum cum
recognoſcitur: hoc enim caſu, cum ex huiuſmo-
di recognitione cautionis priuatæ roboretur, &
publicum fiat inſtrumentum priuatum præce-
dens, & ideo ab hinc incipiat ei competere via
exſequutiua, vt *in d. l. 5.* ac proinde non ſit præ-
ſcripta per decennium præcedens, vt in quæ-
ſtione proxime præcedenti reſoluimus, merito
vt plus operetur relatio hæc, præcedente eodem
contextu recognitione, quam operatur inſtru-
mentum ipſum priuatum antea non recognitum
ad quod ſit relatio.

At vero, quoties vltra recognitionem inſtru-
menti ſiue publici ſiue priuati præcedentis anti-
qui, ad quod ſimul ſit relatio, adeſt confeſſio
clara debiti, merito, vt ratione huius nouæ ad-
ditionis & eius virtute magis operetur recogni-
tio & confeſſio etiam cum prædicta relatione,
quam inſtrumentum ad quod ſit relatio, & ſic
locum habeat exſequutio ex hac noua confeſſio-
ne, vt prædiximus per dictam *l. 5. titulo 21. in-*
10 *fra hoc libro.* Quod ſi † debitor interrogatus in
iudicio cum iuramento inſtrumento non exhibi-
to, an debeat, quod ponitur & petitur; reſpon-
derit: Super hoc adeſt inſtrumentum, creditor
ipſum exhibeat & petat virtute illius, ad illud
me refero, & ſic debitum non fateatur: tunc re-
cte, dicit Azeued. quod hæc confeſſio exſequi
non debet, ſi ius exſequutiuum ex inſtrumento
illo præſcriptum eſt: quoniam prædicta confeſ-
ſio non eſt clara, & ideo non eſt exſequenda, vt
in dict. l. 5. quinimo nec reus in ea aliquid fate-
tur. Vnde etiamſi ius exſequendi præſcriptum
non eſſet, cum ipſum inſtrumentum non pro-
ducatur, nec virtute eius exſequutio petatur, nec
peti poſſit ſine eius productione, & confeſſio ſo-
lum eſt relatiua ad inſtrumentum non exhibi-
tum, adhuc exſequutio locum non haberet ex
prædictis.

11 Poſſet † tamen hac in ſpecie debitor compelli,
imo tenetur iurare clare & declarare veritatem,
ſi illam ſciat vel ſi recordetur quantitatis certæ
à ſe debitæ, vt prædiximus: quia veritas quæ cum
iuramento exigitur, occultanda non eſt, ſed po-
terit declarando veritatem ſe remittere ad inſtru-
mentum, & petere vt producatur, & quod ali-
ter non fiat exſequutio, ne forſan poſtea virtute
12 inſtrumenti iterum à ſe debitum petatur. Imo, †
ſi recte ſe habere cupit, offerat debitum, ſi ſibi
inſtrumentum tradatur cum apocha ſolutionis,
& aliter proteſtetur nullitatem exſequutionis, &
hoc modo ſibi prouidebitur: & tunc quidem
poterit ſe iure optimo ad illud referre, nihil am-
plius declarando, ſed petendo illud exhiberi,
proteſtando ſe præſto eſſe ſoluere, quod vere ap-
paruerit ſe debere, ſi nihil reuera debet, quam-
uis ſe referat ad inſtrumentum, dicat tamen ſe
nihil debere, vel quia iam ſoluit, ſiue alia ratio-
ne legitima rei, de qua agitur, conuenienti: vel
ſimpliciter neget, ſe aliquid debere, cum ni-
hil debet: hoc modo & ſibi conſulet, & om-
nia ſecundum veritatem & conſcientiam agen-
tur.

Non autem † gaudeat idem gloſſator, quod 13
inuenerit Auendanum ſuam opinionem tenere,
cap. 30. præt num. 11. in princ. & num. 12. in verſic.
vbicunque ergo, quem nos quoque citauimus *dict.*
quæſt. 124. quoniam vtrobique Auendan. loqui-
tur, quando conſtat debitum iam eſſe præſcri-
ptum, tunc enim inſtrumentum non habet pa-
ratam exſequutionem; licet ſubſcribens recog-
noſcat in iudicio ſuam ſubſcriptionem, & ideo
cum via exſequutiua tum temporis non habeat
vnde oriatur, vel in quo conſiſtat, vtpote debi-
to iam præſcripto, vt prædiximus, merito vt
exſequutio locum non habeat, etiam de nouo
recognito inſtrumento. At vero Auendanus non
loquitur, quoties vltra recognitionem ſubſcri-
ptionis pars recognoſcens fatetur debitum, hoc
eſt, ſe adhuc illud debere: ſi enim hóc caſu lo-
queretur, pro certo ſcio Auendan. dixiſſe, quod
nos nunc defendimus, nempe, ex vi huius no-
uæ confeſſionis habere locum exſequutionem,
cum præſcriptio locum non habeat quoties de-
bitor confitetur debitum, & ſic cum mala fide,
vt latius poſt alios docuimus *in dicta l. nemo po-*
teſt. Non igitur tenet Auendan. opinionem gloſ-
ſatoris, nec eſt nobis contrarius, ſed conformis
his, quæ tradimus *dicta quæſtione 124. num. 5.*
cum ſeqq. vbi *num. 7.* eum & Parlador. pro no-
bis citauimus & ſequuti fuimus. Quinimo ipſe
Auendan. ibi *in dict. verſic. vbicunque*, expreſſe
vult aut ſaltem pro conſtituto habet, quod
etiamſi debitum ſit præſcriptum, compelli poſ-
ſit debitor recognoſcere ſuam ſubſcriptionem, &
quod ipſe ad id teneatur, vt patet ex illis verbis:
tamen in iſto caſu videtur recognitum debitum vt præ-
ſcriptum, & negare ſcripturam manu ſcriptam,
eſſet crimen periurij: & vltra hoc negans ſcrip-
turam punitur.

SVMMARIVM.

1 *Terminus 60. dierum conceſſus à lege Regia ad agendum de nullitate contra ſententiam, à quo tempore currere incipiat? & num. ſequenti.*
2 *Vbi eſt caſus lege expreſſus, non eſt amplius de eo dubitandum.*
3 *Lex quoties dicit aliquid faciendum, ab inde debet fieri, nec eſt ſupplendum à die notitiæ.*
4 *Competit tamen tunc reſtitutio, ſicut antea concedebatur aduerſus præſcriptionem 30. annorum intra quadriennium.*
5 *Sexaginta dies prædicti ad agendum de nullitate, currunt à die intimationis ſententiæ.*
6 *Quinque dies iure Regio conceſſi ad appellandum, currunt à die intimationis ſententiæ.*
7 *Non ſufficit notificatio domi facta, ad hoc vt præd. quinque dies currere incipiant.*
8 *Ad partem in cuius fauorem lata eſt ſententia, ſpectat facere, vt alteri parti intimetur, ad hoc vt tranſeat in rem iudicatam.*
9 *Paria ſunt eſſe appellatum, vel eſſe intra tempus datum ad appellandum.*
10 *Qualibet dilatio data à iudice, ad hoc vt currat, debet partibus intimari.*

11 *Pro*

11 *Prorogatio termini compromiſſi debet partibus intimari.*
12 *Ignorans & abſque culpa non debet quis ſuo iure priuari.*
13 *Ignorantia regulariter impedit temporis curſum.*
14 *Tempus ad appellandum, vel de nullitate dicendum, currit à tempore latæ ſententiæ, quando lata eſt in præſentia partis vel procuratoris.*
15 *Tempus 30. annorum iure communi conceſſum ad agendum de nullitate contra ſententiam, currebat ignorantibus.*
16 *Minori competit reſtitutio in integrum aduerſus lapſum 60. dierum ad dicendum de nullitate conceſſorum.*
17 *Minor non appellans infra terminum datum ad appellandum, an eo ipſo dicatur læſus, alio non docto?*

QVÆSTIO XXXVII.

In l. 2. tit. 17. de las nullidades, *lib.* 4. *Nouæ Collect. Reg.*

Terminus ſexaginta dierum ad dicendum de nullitate contra ſententiam iure Regio conceſſus, à quo tempore incipiat?

QVÆRO l. hæc præcipit vt intra ſexaginta
dies *deſde el dia que fuere dada la ſentencia,*
agatur de nullitate, & quod poſtea quis ſuper hoc
1 non audiatur: *An requiratur, quod † prius ſit ſen-*
tentia intimata parti, an vero currant prædict. ſexagin-
ta dies ſtatim à tempore pronunciationis ſententiæ ante
intimationem ipſius? Et primo ex verbis noſtræ le-
gis hoc vlt. probari videtur, cum expreſſe ipſa di-
2 cat, *deſde el dia que fuere dada la ſentencia.* Cum †
igitur ſit caſus legis expreſſus pro iſta parte, non
eſt amplius de ea dubitandum, iuxta gloſſ. *in l. an-*
cillæ, verb. quæſt. C. de furt. quam ſequitur alios refe-
rens Bec. *conſ. 83. n. 9. in fin. lib. 1.* Secundo, quia lex
noſtra merum tantum factum pronunciationis
ſententiæ conſideraſſe videtur: Ergo ab illo die
incipiunt currere prædict. ſexaginta dies, *argum.*
eorum, quæ diximus, lib. 2. pract. quæſt. q. 89. n. 2.
3 Tertio, quia † quoties lex dicit aliquid faciendum
à tali tempore, abinde debet fieri, neque eſt ſup-
plendum à die notitiæ, quia ſi hoc voluiſſet, lex
expreſſiſſet, ſecundum Rebuff. *in concordat. 1.*
part. tit. de reg. ad præl. non facien. gloſſ. à die, pag. 99.
ex quo vltimo fundamento Rebuff. citans ita te-
net nouiſſime Azeued. *in præſenti n. 53. & 54.* Ad-
4 dit † tamen, quod competeret tunc reſtitutio ex
capite minoris ætatis, vel ex capite iuſtæ & pro-
babilis ignorantiæ ex clauſula generali: *Si qua*
mihi, &c. Sicut antea concedebatur aduerſus præ-
ſcriptionem 30. annorum iuxta communem, quam
ibi refert: & quod dabatur hæc reſtitutio intra
quadriennium numerandum à die læſionis, prout
ſolet dari & concedi, ſecund. Boër. *deciſ. 39.* & Vil-
lalob. *in ſuo ærario commun. opin. litera R. num. 61.*
5 *& 62.* Ego vero † potius teneo præd. ſexaginta
dies incipere à die intimationis ſententiæ, & non
6 antea, eadem ratione, qua † & in termino quin-
que dierum ad appellandum à ſententia ſtatutum
eſt per *l. 1. tit. 18. inf. hoc l. 4.* ibi, *Y viniere a ſu noticia:*
quod & iure communi plures allegans tenet Ti-
7 raq. *de vtroque retract. tit. 1. §. 35. gl. 4. n. 9.* Adeo † vt
non ſufficiat notificatio domi facta, quia nihilo-
minus ex tunc non currit tempus appellandi, ſed à
tempore notitiæ ſentẽtiæ, vt tradit cum aliis idem
Tiraq. *vbi ſup. §. 9. gl. 2. n. 42.* Licet enim inter ſe dif-
ferant remedia appellationis & nullitatis, & in ap-
pellatione hoc expreſſum ſit, *in d. l. 1.* in nullitate
vero minime, in noſtra lege negari tamen non po-
teſt, quin vtroque caſu eadem ratio militet, nempe
vt à die notitiæ vel intimationis ſentẽtiæ incipiat
currere terminus ad appellandum, & ad agendum
de nullitate: Neque enim maior ratio in termino
ad appellandum conceſſio reperiri poteſt, quare
hic magis à tempore notitiæ incipere currat, quam
ille ad dicendum de nullitate conceſſus. Idque pa-
tet. Nam ad † partem, in cuius fauorem lata eſt ſen- 8
tentia, ſpectat facere, vt alteri intimetur ad hoc, vt
tranſeat in rem iudicatam: ſed quandiu poteſt ab
ea appellari, vel de nullitate dici aduerſus eam, non
tranſit in rem iudicatam. Paria † enim ſunt eſſe ap- 9
latum, vel eſſe intra tempora data ad appellan-
dum, iuxta gl. *verb. ſecuta*, ibi, *idem dicam, in l. ex iu-*
diciorum, ff. de accuſ. quam gl. vltra allegatos ibi in
additione marginaria dicit vnicam & ſingula-
rem eam ſequutus, & plures allegans, D. Ant. Gom.
in l. 4. Taur. n. 6. & ſequuntur DD. ſecund. Iaſ. *in l.*
poſt rem, n. 1. ff. de tranſact. & eſt communis, vt plu-
res allegans teſtatur D. Couar. *in pract. qq. c. 23. n. 2.*
& D. Ant. de Padilla *in l. tranſigere, n. 41. C. de tranſ.*
dicit vnicam & ſingul. allegans aliam gl. inſolitam
allegari, idem Ant. Gom. *in l. 70. Taur. n. 11. idem de*
delict. n. 82. Ergo ad vtrumque videtur requiri in-
timatio ſententiæ. Denique ignorans ſententiam
eſſe latam, quomodo poteſt agere contra eam de
nullitate? Lex igitur intelligi debet moraliter, &
ita ſuppleri, dum dicit, *Deſde el dia en que fuere da-*
da la ſentencia, ſcilicet, & parti intimata, ſicut requi-
ritur ad hoc vt currat terminus datus ad appellan-
dum, ignorantia enim facti excuſat, vt per totum,
C. & ff. de iur. & fact. ignorantia. Præterea † ſi quæli- 10
bet dilatio conceſſa in cauſis à iudice, ad hoc vt
currat debet partibus abſentibus intimari, vt cum
aliis probat Marant. *de ord. iud. 6. part. in 3. act. n. 14.*
pag. 434. (non enim incipit currere niſi à die in-
timationis, vt per Azeued. *in l. 1. n. 64. tit. 17. lib. 4.*
Et † in prorogatione termini compromiſſi, quod 11
debeat partib. intimari, tenet Bald. *in l. eos, §. Apo-*
ſtolos, C. de appell. & conſ. 101. nobiles, n. 10. verſ. modo
eſt videndum, l. 3. Becc. *conſ. 99. n. 7. verſ. nec dicatur,*
lib. 1. Quia † iuri, nec æquitati conforme eſt, vt quis 12
ignorans, & abſque culpa iure ſuo priuetur, vt be-
ne probat Bald. in terminis non intimatæ proro-
gationis, *conſ. 102. col. 3. n. 5. in verſ. item conſidero l. 3.*
ſequitur Becc. *d. conſ. 99. n. 27.* & Azeu. *in l. 4. n. 99.*
cum ſeqq. tit. 21. lib. 4. pag. 328. vbi quoque citat Gre-
gor. Lop.) à fortiori ſententia deffinitiua intiman-
da eſt parti ad hoc, vt incipiat currere terminus
hic 60. dierum ad agendum de nullitate aduerſus
eã à lege noſtra cõceſſus: quia eſt res maioris præ-
iudicij. Tandem ſi ſententia ante ipſius intimatio-
nem partibus faciendam in rem iudicatam non
tranſit reſpectu remedij appellationis, quæ ipſam
non annullat, ſed potius validam præſupponit, li-
cet iniuſtam, à fortiori & reſpectu remedij nulli-
tatis idem dicendum erit, nẽpe vt non tranſeat in
rem iudicatam ante intimationẽ ipſius, quia ſen-
tentia nulla non eſt ſententia, vt *in l. 4. §. condemna-*
tum, & ibi communiter DD. *ff. de re iud.* Quomodo
enim tranſire poteſt in rem iudicatã, quæ ſentẽtia
non eſt, niſi poſtquam parti fuerit intimata, tran-
ſierit terminus à noſtra lege aſſignatus ad dicen-
dum de nullitate contra eam, tunc namque inci-
pit eſſe ſententia, nulla fuit, cum poſt intimatio-
nem eius parti factam, tranſit in rem iudicatam,
quia ab ea appellatum, nec dictum de nullitate in-

S tra

tra tempora à ll. Regiis præſtituta exſiſtit. Pro conſtanti igitur habuit noſtra lex debere intimari ſententiam partibus ad hoc, vt currat terminus 60. dierum ad agendum contra eam de nullitate: ſi enim aliud vellet noſtra lex, id expreſſiſſet, nempe quod ligaret terminus hic abſentes, minores & ignorantes, ſicut hoc expreſſit in termino nouem dierum dato ad retrahendum rem patrimonialem, vt *in leg. 8. tit. 11. l. 5. Nou. Coll. Reg.* Cum igitur hoc non expreſſerit, licet etiam omiſerit dicere à die intimationis, in dubio moraliter & benigne eſt intelligendum, nempe à die ſententiæ latæ & ipſius notitiæ, ſicut in appellatione expreſſum eſt. Conferunt plurima congeſta & iure probata per Tiraq. *de retract. lignag. §. 35. gloſſ. 4. n. 1. cum ſeqq. vſ-*
13 *que ad n. 17. incluſiue.* Vbi † quod ignorantia, temporis curſum regulariter impedit, & exemplificat in pluribus ſpeciebus, quas hic referre otioſum
14 eſt, cum *ibi* ſint in vnum collectæ. Poteſt † enim noſtra lex intelligi, ne obſit ſupradictis, quando ſententia lata eſt in præſentia partis vel procuratoris: tunc enim tempus appellandi (ac per conſequens, & dicendi de nullitate) currit ſtatim à à tempore ſententiæ, non exſpectata alia dominij notitia, vt *in l. 1. §. vlt.* & ibi Bart. *ff. quando appell. ſit,* Tiraq. alios allegans, *dict. gloſſ. 4. n. 10.*

15 Neque † obſtat, quod terminus hic 60. dierum, ſucceſſerit in locum 30. annorum, qui iure communi dabantur ad agendum de nullitate contra ſententiam, & ignorantibus currebant, vt probat Azeued. *hic d. n. 53.* Id enim procedebat recte in termino 30. annorum, quibus ſupina erat ignorantia latæ ſententiæ: at vero non eadem ratio militat in termino breuiſſimo 60. dierum noſtræ l. Et ex ſupradictis remanet reſponſum etiam fundamentis *ſupra* pro prima opinione adductis. Retenta igitur hac opinione, non eſt neceſſaria vlla reſtitutio in noſtra ſpecie: parum igitur diſtat inter vtrãque opinionem. Quandoquidem prima habet, concedendam eſſe reſtitutionem ex capite iuſtæ ignorantiæ: ſecunda vero non incipere currere præd. 60. dies, niſi à tempore intimationis ſententiæ: vtroque enim modo ſuccurritur parti læſæ.
16 Quinimo † & inſignis Couar. *in lib. pract. quæſtion. q. 25. n. 4. in verſ. vnde minor,* exiſtimauit, minori hoc caſu non eſſe concedendam reſtitutionem aduerſus lapſum termini præd. 60. dierum (intelligo poſtquam incepit currere, & completus fuerit) vt inquit notare Paul. Caſtrenſ. Alex. & Iaſ. *in l. nam & poſtea, §. ſi minor, ff. de iureiur.* Ego contrarium libenter probo, nempe minori in præmiſſa ſpecie competere reſtitutionem in integrum aduerſus lapſum huius termini infra quadriennium poſt lapſum ſuæ ætatis 25. annum, ita vt per reſtitutionem admittatur ad dicendum de nullitate poſt 60. dies contra ſententiam, ſicut & nos aduerſus lapſum termini conceſſi ad appellandum, nec non & aduerſus omiſſam probationem, alioſque actus & terminos iudiciales: & extraiudiciales: & denique generaliter reſtituitur vbicunq; læditur, præcipue aduerſus omiſſionem & lapſum alicuius termini, vt patet ex late traditis per Io. Maurit. *in ſuo tract. de reſtitutione fere, per totum*: cum enim hoc beneficium per l. noſtram expreſſe non auferatur minoribus, non cenſetur ſublatum, quantumcunque loqueretur generaliter excludendo omnia quæcunque remedia: quod non facit iuxta late per nos tradita, *ſupra q. 32. n. 15.* Et in terminis contra Couar. *vbi ſupra,* ita etiam tenet Azeued. *in præſenti n. 49. & 50.* Niſi in caſu *l. 4. infr. eod.* quoniam tunc etiam reſtitutio denegatur ſecundum ipſum *vbi ſupr.* & latius *in d. l. 1. n. 3. cum ſequent.* quam limitationem nunc non examino.

Neque † obſtat doctr. Bart *in d. § ſi minor, n. 6.* 17
dicentis, quod minor, qui non appellauit, non eſt læſus eo ipſo, quod non appallauit, niſi doceat ſe habere aliquid propter quod in cauſa appellationis deberet vincere: cuius opinionem dicit ſe vidiſſe obſeruari in Romana curia Paul. Caſtrenſ. *ibi, n. 7.* & eſt communiter approbata] ſecundum additionem Bart. *ibi, n. 6.* & dicit communem Legiſtarum, Iaſ. *ibi, n. 16.* & veriorem & receptiorem teſtatur *deciſ. Pedemon. 157. ſub n. 8.* Nam primo reſpondeo contrarium tenere eundem Bart. ſibi contrarium, *in l. fin. n. 10. C. in quib. cauſ. in integ. reſt. non eſt neceſſaria,* quem ſequitur Paul. Caſtr. *vbi ſupr. d. n. 7.* & probauit late Azeued. *in l. 1. n. 36. & 37. infra tit. 18.* dicens ſe credere vbicunque admiſſam in practica. Secundo reſpondeo, ſatis conſtare de læſione eo ipſo, quod ſententia contra ſe lata, eſt nulla, vel talis appareat: Expedit enim minori, vt pro tali declaretur: & quod præd. reſtitutio competat minori intra quadriennium poſt completum 25. annum, late probat Azeued. *in d. l. 1. tit. 18. n. 41. cum ſeqq.*

SVMMARIVM.

1 *Supplicatio ſecunda in quibus cauſis locum habeat?*

2 *Supplicatio ſecunda an locum habeat, quoties acta in prima inſtantia corã iudice inferiori fuerunt annullata apud Regiam cancellariam, & in ea cauſa duabus ſententiis diffinitiua deciſa contra appellantem, & n. ſeqq. per tot. quæſt.*

3 *L. 4. tit. 24. p. 3. ibi,* Pero eſto ſe entiende, &c. *intellectus.*

4 *Domini de Conſilio ſucceſſerunt in locum* del Adelantado.

5 *Supplicatio ſecunda ad hoc vt locum habeat, petitio in tribunali ſuperiori producta, non debet ſe referre ad aliud prius actitatum ſuper eod. negotio, petendo reſtitutionem vel reclamationem, vel de nullitate agendo, &c.*

6 *L. Segob. de ſecunda ſupplicatione admittenda loquens, inducta eſt contra ius commune.*

7 *Eius forma ideo obſeruanda eſt ad vnguem, ita vt nec iota vnum omitti debeat.*

8 *Supplicatio 2. non habet locum, quoties facta 1. petitione coram iudice inferiori, ex interloquutoria ſententiæ appellatione cauſa retinetur in Conſilio vel cancellaria, ibique deciditur ex dict. 1. petitione.*

9 *Supplicatio 2. locum non habet à ſententia dominorum de Conſilio confirmatoria alterius ſententiæ,* de Alcalde de Corte, o de raſtro.

10 *Supplicatio 2. locum non habet à ſententia lata per iudices ſupremos, quoties cauſa fuit cœpta coram inferiori, & ibi conteſtata, & poſtea per priuilegium fuit deducta ad Curiam, &c.*

11 *Lis vere dicitur cœpta per conteſtationem, improprie vero per citationem.*

14 *In dubio iudicari debet pro ſupplicatione, præcipue ſi conſtaret, aut allegaretur 2. ſententiam de reuiſta, à qua ſecundo ſupplicatur, eſſe notorie iuſtam, vt in n. 15.*

16 *Cauſa vbi non poterat tractari in 1. inſtantia in Curia, ſi de facto ibi agatur & retineatur, atque decidatur per 2. ſententiam poſt primam, an tunc ab ea 2. habeat locum 2. ſupplicatio? & quid ſi reus tunc declinauit Curiæ iuriſdictionem in 1. inſtantia, & cauſam ad iudicem inferiorem remitti petat, n. 27.*

18 *De nullitate agi non poteſt, etiam ex incompetentia vel defectu iuriſdictionis, aut notoria iniuſtitiæ, quæ conſtet ex actis proceſſus, vel alio modo aduerſus ſententias Conſilij, vel cancellariæ Regalis.*

20 *Appellatione ſententiæ intelligitur de definitiua.*

21 *Diſtinctio Auend. ponitur in q. principali ſup. n. 2. tacta, & n. 22. Auctor autem n. 24. probat opinionem priorem, nempe negatiuam.*

23 *Qualibet diſpoſitio intelligi debet cum effectu.*

25 *Rex poteſt ex gratia concedere 2. ſupplicationem, vbi ipſa alias locum non habet.*

26 *Supplicatio ſecunda an locum habeat ſententiis latis ſuper liquidatione fructuum, vel eius quod intereſt, in quibus reus fuit condemnatus per exſequutoriam? & num. 27. & 28. & 29. agitur de quadam ampliatione.*

27 *Exſecutio eſt ſequela primi iudicij & inſtantiæ, ſuper qua emanauit declaratio, & ideo eſt einſdem naturæ, cuius eſt prima cauſa, à qua emanauit exſequutoria.*

30 *Verbum, reſtituas, à iudice prolatum in ſententia, plenam habet ſignificationem, ita vt fructus quoque comprehendat.*

QVÆSTIO XXXVIII.

In l. 1. cum ſeqq. tit. 20. de la ſegunda ſuplicacion, *lib. 4. Nou. Collect. Reg.*

Secunda ſupplicatio, an locum habeat à ſecunda ſententia lata in Conſilio ſupremo, quoties cauſa primo cœpta fuit coram inferiori, & ipſe recuſatus protulit ſententiam in ea, à qua appellatum fuit ſupremum Conſilium, & in eo annullata fuerunt omnia acta, facta coram iudice à quo, & cauſa retenta & poſtea duabus ſententiis diffinitiuis conformibus deciſa contra appellantem?

QVÆRO circa l. 1. & 7. huius tit. quibus caue-
1 tur; *Que † en los pleytos que fueren començados nueuamente en las chancillerias Reales, y fenecidos por ſecunda ſentencia difinitiua en reuiſta, que ſea de valor y eſtimacion de mil y quinientas doblas de oro de cabeça, y de ay arriba aya lugar ſegũda ſuplicacion y que ſea en los pleytos que ſe començan en el Conſejo, e audiencia por nueua demanda, y no por via de reſtitucion, ni reclamacion, ni nulidad, ni en otra manera alguna* hodie *de tres mil doblas,* iuxta l. 9. eiuſdem tit. de quæſtione, ſuper qua fui conſultus, & adhuc indeciſa pendet in Conſilio ſupremo Indorum, in cauſa arduiſſi-
2 ma pluſquam ſexaginta millia ducatorum, † *quid ſi coram iudice inferiori ſit de nouo cœpta lis: qui iudex cum fuiſſet recuſatus ab altera partium, nihilominus cauſam decidit interloquutorie, vel diffinitiue, à cuius ſententia fuit appellatum ad Regiam cancellariam, vbi annullata fuerunt omnia acta facta coram iudice à quo, & cauſa retenta, & poſtea duabus ſententiis diffinitiuis conformibus deciſa contra appellantem, an liceat ſecundo ſupplicare ab vltima præd. ſententia diffinitiua ad Regale Conſilium ſupremum, vbi nunc lis pendet in præd. gradu ſecundæ ſupplicationis, cum pœna & fideiuſſionibus trium millium duplarum, iuxta l. Segob.* Oppoſitum tamen eſt, non potuiſſe ſecundo ſupplicari, ex noſtra l. 1. & 7. *infra ſeq.* in verbis *ſupra* relatis.

Et reuera locum minime eſſe in præfata ſpecie ſecundæ ſupplicationi prædictæ, clare patet ex noſtris ll. duo copulatiue requirentibus, *para que aya lugar eſta ſegunda ſuplicacion con las tres mil doblas de cabeça.* Primo, *que ſea en los pleytos que fueren comenzados en el Conſejo, o audiencias por nueua demanda, y no de otra manera,* vt in dict. ll. Secundo, *que ſe fenezcan ante Oydores por ſegunda ſentencia difinitiua, dada en reuiſta, vt in hac l. 1. in princ.* Quocunque igitur horum deficiente, ceſſat remedium noſtrarum legum, iuxta regulas communes & vulgares.

Præterea † idem probatur *ex l. 4. tit. 24. part. 3.* 3
ibi: *Pero eſto ſe entiende de aquel juyzio, que el Rey, o el Adelantado* (hoc † eſt, domini de Conſilio, qui 4
in eius locum ſucceſſerunt, teſte Gregorio Lopez, *ibi,* in gloſſ. *O del Adelantado*) *dieſſe conociendo del pleyto, principalmente comenzandoſe ante el: Ca ſi el pleyto fueſſe librado por juyzio del Alcalde de alguna ciudad, o de alguna villa, e fueſſe tomada alcada, &c.* Et expreſſe ex verbis d. l. 7. in fin. infra eodem, ibi: *Y que ſea en los pleytos que ſe encomienzan en el Conſejo, o audiencias por nueua demanda, y no por via de reſtitucion, ni reclamacion, ni nulidad, ni en otra manera alguna*: Sed hic in Regali cancellaria per viam appellationis & nullitatis fuit cœpta lis. Ergo non habet locum ſecunda ſupplicatio. Ad † hoc enim, 5
vt ipſa locum habeat, petitio prima in Regali cancellaria, vel in Conſilio ſupremo producta, non debet ſe referre ad aliud prius actitatum ſuper eodem negotio, petendo reſtitutionem vel reclamationem, vel de nullitate agendo, vel alio ſimili quouis modo proſequendo priora acta, quæ non habeant originem de nouo in dicta curia, per verba modo relata dict. leg. 1. & 7. Id enim ſignificant verba illa: *Que ſe comenzan por nueua demanda*: vt ex eiſdem bene probat in terminis Auendan. *in tractatu de 2. ſupplicatione, num.* 10. quem ſequitur D. Suarez de Paz *in ſua pract. 7. part. 1. tom. c. vnic. n. 22. & 23.* & Azeued. *in hac l. 1. n. 1.*

Tertio, quia † cum lex noſtra Segobienſis in- 6
ducta ſit contra ius commune, de quo *in l. ſi quis, & in authen. quæ ſupplicatio, C. de precib. imper. offeren. & in l. 1. C. de offic. præfect. præt. & in l. 1. & 2. & in l. 4. tit. 24.* de la ſuplicaciones, *part. 3.* ex quadam æquitate propter grauitatem cauſæ, eius † eſt 7
ad vnguem obſeruanda, ita vt nec tota vnum omitti debeat in eius forma: quia iſta cauſa ex delegatione cognoſcitur, & ſic ſtricte proceditur, vt probat Francus *in cap. vt debitus, num. 49. de appellat.* provt refert, & in propoſito applicat, ſic dicens Auend. *vbi ſupra, dict. n. 10. in verſic. imo cum ſit,* & Azeued. *d. n. 1. in princ.*

Ex † quibus vtiliter infert Auend. in praxi, *vbi* 8
ſupra num. 11. in principio, quem ſequuntur, atque indubie probant Doctor Paz, *vbi ſupra num. 33.* & Doctor Azeued. *in præſenti num. 1.* quod ſi prima petitio facta fuerit coram iudice inferiori, licet ex interloquutoriæ ſententiæ appellatione cauſa deuoluatur ad Conſilium, vel ad Regiam cancellariam, & ibidem propter grauamen illatum à iudice inferiori cauſa retineatur in caſibus, de quibus *in cap. non ſolum, de appellatio. lib. 6. & in d. cap. vt debitus, de appellat. cum ſimilib.* & prima ſententia lata fuerit in Conſilio vel cancellaria, virtute primæ petitionis, quam in Conſilio, vel cancellaria recenſuit, vel fecit actor: lata tamen poſtea ſecunda ſententia in gradu *de reuiſta,* non habebit locum ſupplicatio ſecunda, cum prædict. pœna & fideiuſſionibus: quia nec petitio fuit noua, nec poſita primum coram iudicibus reſidentibus in Conſilio vel cancellaria, provt eſt de forma noſtrarum legum: Conditio enim in-

ducit formam, iuxta notata per DD. *in l. 1. ff. de condit. & demonſtrat. cum ſimilibus.* Ergo à fortiori in ſpecie noſtræ quæſtionis prædict. ſecunda ſupplicatio locum habet: tum quia cauſa fuit nouiter cœpta coram inferiori: tum etiam quia ipſe iudex competens erat cauſæ tanquam ordinarius. Præterea, quia cauſam in prima inſtantia diffinitiue decidit, à qua exſtitit appellatum ad Regalem cancellariam, & in ea in primo & in ſecundo gradu duæ fuerunt latæ diffinitiuæ ſententiæ; ſicque *en reuiſta fue fenecida la cauſa*: Ergo non habet locum hæc, de qua agimus, ſecunda ſupplicatio, per noſtras leges primam & ſeptimam.

Neque obſtat, quod ſententia iudicis inferioris, cum cæteris actibus poſt recuſationem ipſius, fuerit annullata, ac ſi non præceſſiſſet, & cauſa retenta per ſuperiores iudices, vt coram ſe *las partes alegaſſen de ſu juſticia*: provt de nouo in prædicta Regali cancellaria fuit petitum, vt patet ex actis: Ergo cum acta coram iudice inferiori, in quibus & præcipue ſua diffinitiua ſententia fuerint annullata, perinde eſt ac ſi facta non fuiſſent: ſententia enim nulla non eſt ſententia, vt *in l. 4. §. condemnatum, ff. de re iudic.* & ibi communiter DD. & leges noſtræ debent intelligi de ſententia valida, & ſic cum effectu lata à iudice inferiori, præcipue cum de nouo poſtea fuerit actum & petitum per actorem in dicta Regali cancellaria. Non, inquam, obſtat hoc, quoniam verum eſt, & poſſet procedere alias, niſi haberemus verba noſtrarum legum, de quibus *ſupra*: ex quibus etiamſi actum ſit de nullitate priorum actorum in Regali cancellaria, vel per viam reſtitutionis aut reclamationis, vel alio modo quocunque, non admittitur ſecunda ſupplicatio, cum pro forma requiratur, vt prædiximus, quod ita de nouo petitio producatur in Conſilio vel cancellaria, ad hoc vt ſecunda ſupplicatio locum habeat, quod non ſe referat ad acta facta in eadem cauſa coram iudice inferiori: quæ cum ſit forma præciſa, & in materia exorbitanti, & correctoria iuris communis, ad vnguem obſeruanda erit, vt docuimus. Secundo reſpondeo, rem effici perſpicuam atque indubiam ſi conſideremus, quod etiamſi in Regali cancellaria, cum annullata fuerunt acta coram iudice inferiori, præciperetur, vt partes in ea curia de nouo peterent, & de ſua iuſtitia allegarent, adhuc illa verba: *De nouo*, &c. huiuſmodi proprie & primarie dici non poſſet, ſed improprie & reſpectu annullationis à cancellaria factæ: facta enim infecta fieri non poſſunt, *l. in bello, §. facta, ff. de capt. & poſtlim. reuerſ.* gloſ. & DD. *in l. vnic. C. de rapt. virg.* Ergo cum reuera præceſſerit iudicium coram inferiori iudice, licet poſtea illud annulletur, non tamen ideo deſinit in rei veritate præceſſiſſe: Eſt igitur nullum quoad alios iuris effectus, non vero quoad hunc, de quo agimus, ex noſtra *l. 7. in fin.* in qua præcipitur, vt etiamſi per viam reſtitutionis, reclamationis, nullitatis, vel alio quocũque modo lis de nouo in Conſilio, vel cancellaria incipiat, nihilominus tamen ſecunda prædicta ſupplicatio non admittatur, nec locum habeat.

Præmaxime & quinto, cum in noſtra ſpecie Regalis cancellaria minime in ſua ſententia interloquutoria vſa fuerit illis verbis: *Que de nueuo pidan y aleguen de ſu juſticia: ſino que las partes aleguen en la audiencia de ſu juſticia. Y aunque dixeran de nueuo, no importaua para el propoſito de que tratamos, porque ſe entendia en eſte ſentido. De nueuo, reſpecto de que los autos quedan por ningunos hechos ante el juez inferior, y eſtan declarados por tales: mas no para que por eſto ſea viſto de todo punto comenzarſe de nueuo la cauſa en la chancilleria, pues eſtaua ya comenzada antes ante el inferior: ni mucho menos para que por ſemejantes palabras ſe pueda deſpues ſuplicar ſegunda vez de ſu ſentencia de reuiſta, que deſpues ſe dieſſe en la cauſa: porque eſto ni lo quiſieron, ni ſe puede preſumir de ſu intencion, por ſer contra la diſpoſicion del derecho, y de nueſtras leyes tan claras.*

Sed vt res apertior fiat, cõſidero, quod Regalis cancellaria non annullauit omnia acta corã inferiori facta: *Si no puſo el pleyto en el eſtado en que eſtaua quãdo el Reo recuſo al juez inferior, y retuuo la cauſa: y aſſi lo hecho antes deſto quedo y fue valido: y ſobre ello el actor pidio, que pues al tiẽpo de la recuſacion la cauſa eſtaua en eſtado de ſententiarſe, ſe ſentenciaſſe en la audiencia Real, y el Reo pidio prueua y reproduxo, y preſento todo lo pedido, y preſentado ante el inferior: y aſſi entrambos, actor y Reo ſe affirman en lo hecho, pedido, y preſentãdo ante el inferior antes de la recuſacion, porque fue valido, y el juez cõpetente dello*: Ergo corã illo fuit nouiter, proprie & vere petitũ, & cauſa incœpta per litis conteſtationẽ, non vero in Regali cãcellaria, ſed cauſa incepta corã inferiori proſequuta fuit in eo ſtatu in cãcellaria: Ergo ceſſat omnino, & efficit primũ ex duobus requiſitis præciſum noſtrarũ legũ ad hoc, vt ſecũda ſupplicatio locũ habere poſſit.

Sexto † & præcipue, quia eiſdem rationibus, & 9 adhærendo rigori verborum earundẽ legum fuit pronunciatum, quod à ſentẽtia confirmatoria lata per dominos de Conſilio, in qua confirmarũt ſententiam vnius iudicis Curiæ (qui dicuntur *Alcaldes de Corte*, ſeu *de raſtro*) non poſſit ſecundo ſupplicari cum pœna prædicta, vt teſtis eſt Greg. Lop. *vbi ſup.* dicens de hoc fuiſſe dubitatum in caſu arduo: & adducit fũdamẽta pro vtraque parte, & tãdem inquit fuiſſe pronunciatum, vt prædictũ eſt. Quam ſententiam probarunt poſtea Auend. *vbi ſupra, n. 11. in verſ. quod poteſt corroborari ex eo, &c.* & Didac. Perez *in l. 8. tit. 4. lib. 2. ordin. in verb. No ſea hecha execution. in verſ. dubitat etiam, col. 394* & D. D. Paz. *vbi ſupra n. 27.* & Azeu *in præſenti, n. 2. & 3.*

Septimo † pro hac parte facit, quod tradit idẽ D. 10 Paz, *vbi ſup. n. 34.* dicens, non eſſe admittendam ſecundam ſupplicationem ab eo interpoſitam, qui cum eſſet minor vel vidua, aut ex his, qui habent priuilegium, vt conueniantur in Curiis in prima inſtantia, iuxta *l. 5. tit. 3. p. 3. & in l. 8. 9. & 11. tit. 3. l. 4. Nou. Coll. Reg.* D. Cou. *in pr. qq. c. 6. & 7.* fuit conuentus corã iudice inferiori, & timore pœnæ præſcriptæ *in l. 1. t. 4 l. 4. Nou. Coll.* litẽ fuit cõteſtatus, & poſtea cõparuit in Regia cãcellaria ſeu curia, vbi auditores Regij aduocarũt ſibi cognitionẽ cauſæ ad petitionẽ cõparentis: ea nẽpe ratione, quia cauſa fuit prius cœpta corã alio proprio iudice ipſius comparentis, licet inferiori, qui incompetens non erat, quamuis reus comparens eligere potuit inferiorem, aut ſuperiorem iudicem, quem maluiſſet: quod mihi veriſſimum videtur, & confirmare hãc primam partem, quia † proprie & vere lis dicitur 11 cœpta per litis conteſtationem, improprie vero per citationem, vt reſoluit ita cõcordans iura & DD. D. Paz *in ſua pract. in adno. ad totum opus, in fin. adnotat. 1. n. 39.* idem *in d. c. vnic. 7. p. 1. tom. n. 59. & 60.* vbi, *in n. 61.* hoc idem probat in ſpecie noſtra ſecundæ ſupplicationis. Nempe quod ad hoc, vt ipſa locum habeat, intelligantur noſtræ leges Regiæ de lite nouiter incœpta proprie coram auditoribus conſilij Regalis aut cancellariæ: Vnde ſi lis fuit prius ſimpliciter conteſtata coram iudice inferiori, non dicetur de nouo poſtea cœpta in Conſilio, nec in cancellaria Regia, quamuis ibidem poſtea cauſa

auocetur, ac per conſequens ab eorum ſententiis ſecunda ſupplicatio locum non habebit. Inquit
12 † tamen idem auctor D. Paz, *d. numero 34.* hoc verum eſſe, ſi reus ille fuit ſimpliciter litem conteſtatus coram inferiori iudice abſque aliqua proteſtatione: ſecus vero, ſi quando litem cõteſtatus fuit coram inferiori, proteſtationẽ fecit, quod timore pœnæ *d. l. 1.* conteſtabatur litem, non vero animo & voluntate attribuendi aliquã iuriſdictionem iudici inferiori, aut in eum conſentiendi, & deinde ſuperiorem adiuit, à quo caſu fuit auocata: tunc enim exiſtimat ipſe auctor ſecundam ſupplicationem admittendam eſſe: quia licet lis fuerit cœpta per litis conteſtationem coram iudice inferiori, fuit tamen coram iudice incompetente, & ita ex ea tanquã ex nihilo nullus oritur iuris effectus.

Dubito tamẽ de hac limitatione: quia iam lis de nouo cœpta fuit per litis cõteſtationẽ coram inferiore iudice, qui fuit, vel ſaltem eſſe poterat iudex competens cauſæ, reo ſuum priuilegium auocandi cauſam ad Regiam cancellariã non opponẽte, nec litem coram primo iudice cœptã conteſtãte. Cum igitur hoc fecerit, licet cũ præd. proteſtatione, iam cœpta videtur: quia proteſtatio contraria facto nihil releuat, *c. ſolicit. cum ſimil. de appellat.* Nec obſtat quod per dictam proteſtationẽ, nullitas prioris iudicij ratione incompetentiæ iudicis inducatur, ac proinde ex priori nullo iudicio, nullus oriatur effectus: quoniã nullitatis ratio, aut alia quæcunque reintroducendi cauſam in conſilio, vel cancellaria Regia, quæ prius fuerat incœpta coram inferiori iudice, non eſt ſufficiens ad eum effectum, vt ſecundo ſupplicari liceat, vt expreſſe cauetur *in noſtra hac lege 7. circa finem, in verbis ſupra relatis*, etiamſi ea per inferiorem iudicem, iſto caſu ad ſuperiorem remittatur, vel illic retineatur, vt latius *ſupra* probauimus, ergo ſiue iudex hic inferior, coram quo primum incœpta & conteſtata fuit lis etiam cum præd. proteſtatione, & priuilegij reuocandi demum allegatione, hoc attento cauſam remittat ad ſuperiorem: ſiue eam decidat diffinitiue, & per appellationem vel nullitatem, aliove modo vel remedio in ſuperiori tribunali retineatur, annullatis actis prioris inſtantiæ, non habebit locum præd. ſecunda ſupplicatio ex prædictis: nihilominus quid ſit in hoc tenendum, infra dicemus in ſecund ſequenti limitatione.

13 Secundo † eandem ſententiam priorem, de qua hoc ſeptimum fundamentum iecimus, limitat idem auctor quoties reus conuentus coram iudice inferiori, declinat eius iuriſdictionem, & tamen conteſtatur litem coram eo, præ timore pœnæ *d. l. 1.* & proſequitur declinatoriam vſquequo iudex incompetentem ſe pronunciet, & cauſam ad Regios conſiliarios remittat: tunc enim ſecundum ipſum poterit interuenire ſecunda ſupplicatio ad perſonam Regiam, non obſtante litis conteſtatione coram iudice inferiori facta, per quam lis videtur coram eo cœpta & inchoata, quia ab ea initium ſumit, vt *in cap. ex parte, el 2. de verb. ſignific.* & litis conteſtatio dicitur exordium litis, vt *in auth. de litig. § ſi vero apud iudicem, & in cap. 1. de iuram. calumn.* Nam cum lis fuerit conteſtata coram iudice incompetente, & cauſa deuoluta ad Regium conſilium ſeu cancellariam, nullum habuit effectum, nec per talem litis conteſtationem dicitur cœptum iudicium, iuxta text. *in Clem. 2. vt lit. non conteſt.* quod etiam aliis ibi comprobat fundamentis. Hæc etiam ſecunda limitatio eaſdem pati videtur difficultates, quas prima: niſi dicamus hoc differre inter eas, quod in hac ſecunda omnino erat incompetens iudex inferior: ac proinde oppoſita declinatoria, & inſuper pronunciato pro incompetentia, idem eſt, ac ſi coram priuato lis incœpta fuiſſet: At noſtræ leges, dum prohibent ſecundo ſupplicari, quoties coram iudice inferiori cauſa ardua de nouo cœpta fuit, manifeſte ſentiũt, loquuntur & procedunt, quoties inferior ille iudex huiuſmodi eſt, qui de ea cauſa cognoſcere poſſit & valeat: At vero ſi omnino incompetens ſit, iam non eſt iudex: nec coram eo vt iudice vero ac proprio cauſa incœpta eſt, nec eſſe dici poteſt: quo fit vt conteſtatio prædicta, cum fuerit conditionalis, & ſub eadem proteſtatione declinatoriæ facta, & demum timore pœnæ, eſt inuoluntaria omnino, atque ordinata in caſum competentiæ iuriſdictionis, & non alias. Cum igitur vere legitime, abſque vllo dubio conſtat inferiorem minime iudicem fuiſſe competentem aliquo modo, nihil nocet præd. cõteſtatio, cum etiam pacto puro priuatorum iuriſdictio, illam alias non habenti, dari non poſſit, vt *in l. priuatorum, C. de iuriſd. om. iudic. cum ſimil.* præcipue cum omnia acta coram eo facta nulla fuerint ob id, atque pro talibus expreſſe vel tacite ab eodem iudice declarata, dum ſe incompetentem pronunciat, & cauſam ad ſuperiorem remittit. Et hoc modo intellecta hæc limitatio (vt voluit eam intelligere D. Paz, *vbi ſupra*, licet ita non ſe declarauerit) videtur, quod poſſit ſaluari. At vero in caſu prioris limitationis præcedentis, etſi reus habuerit præfatum priuilegium petendi, vt de cauſa in prima inſtantia cognoſcatur in Curia, & auocandi negotium ab inferiori iudice ad ſuperiorem: Attamen ipſe inferior non erat incapax aut incompetens, ſed verus iudex ordinarius rei, quouſque reus, hoc eſt, perſona priuilegiata eius forum declinauerit, remiſſionemque cauſæ ad Curiam faciendam eſſe petierit: vnde ratione illius originis & competentiæ iuriſdictionis potuit iure optimo actor coram iudice inferiori cauſam primitus introducere. Principium igitur hoc licitum impediet ſecundam ſupplicationem, quamuis poſtea idem iudex ſe incompetentem pronunciauerit, cauſamque ad Curiam remiſerit, ſtantibus ſupradictis omnibus.

Nihilo ſecius tamen inter hos duos caſus pa- 14 rum aut nihil differre videtur, in vtroque enim eadem ratio militare videtur in fauorem ſecundæ ſupplicationis. Sicut enim in prima ſpecie ſupradictæ differentiæ rationis iudex omnino incompetens eſt à principio, ita etiam & in ſecunda oppoſito priuilegio, ſi vere id competat: nam per id efficitur omnino incompetens, ac ſi nunquam competens fuiſſet, alioquin nihil priuilegium patrocinaretur priuilegiato: nec iure dicitur lis cœpta ante conteſtationem, vt vidimus: At cõteſtatio prædicta cum fuerit ſub oppoſitione priuilegij, & declinatoria facta, ac proinde conditionalis, & in caſum, & euentum competentiæ iuriſdictionis ſubordinata, & non alias, nec alio modo, inſuper & præ timore pœnæ *d. l. 1. de las conteſtaciones*, eſt inuoluntaria, & non pura, ac proinde non debet nocere eidem reo, vt in prima præcedenti ſpecie: ſicque vere, & cum iudicio conſideratis omnibus, vtraque limitatio tenenda videtur, non obſtantibus difficultatibus contra eam oppoſitis. Et quamuis ob eas ſaltem res dubia efficeretur, in † dubio iudicari debet pro ſupplicatione, iuxta gloſſam & *ibi* Angel. *in l. qui reſtituere, ff. de rei vend.* ex quibus ita tenet generaliter loquens in ſupplicatione Greg. Lopez, *in d. l. 4. tit. 24. par. 3. in gloſſ. præallegata*; ibi: *Et in dubio, &c.* & loquens in

appellatione & ſupplicatione, probat Didac. Perez, *vbi ſupra, col.400. verſ. finaliter.* Verum quo magis procliuior ſum, vt probabiliorẽ exiſtimem vtramque limitationem, ſequutus D Paz, eſt, quia ſi aliud diceremus, eſſet in manu actoris eludere hoc remedium ſecundæ ſupplicationis, illudque auferre reo inuito, contra ius, incipiendo litem de facto coram iudice inferiori omnino incompetenti ab initio, vel ex poſt facto, oppoſito priuilegio à reo in fraudem beneficij *l. de Segouia*, & ſi-
15 milium: cui obuiandum eſt. Et † hoc indubie probarem, vbi conſtaret, ſententiam *de reuiſta*, à qua ſecundo ſupplicatur, eſſe iniuſtam notorie. Quod ſi talis allegaretur, adhuc eam ſupplicationem admitterem, cum probabiliori mihi, vt prædixi, ſententia præfata.

16 Per † contrarium autem, vbi caſus, vel cauſa non poterat tractari in prima inſtãtia ad Curiam, ſi in ea de facto agatur, & ibidem retineatur: & primam atque ſecundam iudices proferant ſententias, videbatur dicendum eiſdem rationibus, non habere locum ſecundam ſupplicationem, quia ille caſus non erat talis, qui poſſet apud Curiam incipi: aliter enim carerent iudices effectu iuriſdictionis. Nihilominus tamen ſi partes hoc non allegauerint nec iuriſdictionem prædictam declinauerint, ſed tacite conſenſerint in Curiam, valebunt etiam eius ſententiæ in prima & in ſecunda inſtantia latæ, quod ſufficit vt locum habeat ſecunda ſupplicatio, cum præd. pœna duplarum, ſi huiuſmodi valoris cauſa ſit, vt in ea locum habeat præd. ſecunda ſupplicatio, nempe *de tres mil doblas de oro de cabeça.* Ita in terminis tenet & probat Auen. *vbi ſupra, n.9. in verſ. ex hoc infertur*, quem ſequuntur DD. Azeued. *n.4.* & Paz 25. *&* 26. *vbi ſupra*.

17 Quid † tamen erit, ſi pars rei declinauerit Curiæ iuriſdictionem in prima inſtantia, & cauſam ad iudicem inferiorem remitti petat? Et in hoc breuiter dicendum videtur, quod ſi Curia remiſerit cauſam ad iudicem inferiorem, vt de ipſa cognoſcat in prima inſtantia, ceſſat quæſtio: quia cum coram illo incidere debeat lis, ſi poſtea in gradu appellationis deferatur ad Curiam, in qua ferantur duæ ſententiæ, *en grado de viſta, y de reuiſta*, non erit locus ſecundæ ſupplicationi ex noſtris legibus: ſi vero non obſtante declinatoria, præd. cauſa in Curia permanſerit, & in ea duabus ſententiis decidatur, habebit locum ſecunda ſupplicatio: quia de nouo cauſa incepit tractari in Curia: quocirca, ſeruatis ſeruandis, procedet tunc diſpoſitio noſtrarum legum permittẽtium ſecundo ſup-
18 plicari. De † nullitate autem proueniente, etiam ex incompetentia, vel defectu iuriſdictionis, vel notoriæ iniuſtitiæ, quæ conſtet ex actis proceſſus, vel alio quocunque modo, agi non poteſt contra *las ſentencias dadas por los Conſejos, y Oydores de las audiencias Reales, en todos y qualeſquier negocios, en que conforme a las leyes deſtos Reynos no ha lugar ſuplicacion de las tales ſentencias, ni para impedir la execucion dellas, ni para que deſpues de executadas ſe pueda tornar al pleyto en manera alguna. Y lo miſmo procede en caſo que las dichas ſentencias ſe han de executar, ſin embargo de apelacion, aunque aya lugar (como es en lo que las ſentencias de viſta, y reuiſta fueren conformes,* vt in l. finali, infra hoc titulo) *porque aquello ſe entiende aſſi miſmo, ſin embargo de qualquiera nulidad, aunque ſe diga y alegue de incompetencia, o defecto de juriſdiciõ, o de que notoriamente conſta de los autos del proceſſo, o en otra qualquier manera: Porque por eſto no ſe impide la execucion de las tales ſentencias: Pero la nulidad que ſe alegare en qualquier manera, pendiente la ſuplicaciõ ordinaria, o la ſegunda ſuplicacion, de quo tratamos en eſta nueſtra queſtion, ſe han de reſeruar para determinar juntamente con el negocio principal, y no ſobre ſi: como todo eſto decide nueuamente el Rey don Filipe nueſtro ſeñor en la ley quarta, titulo dezíſiete de las ſentencias y nulidades, ſupr. hoc lib.4.* Hæc ſunt, quæ pro hac prima parte adducere potui.

Sed † nihilominus pro contraria in noſtra prin- 19
cipali quæſtione conſidero, quod cum ſententia diffinitiua, lata à iudice inferiori, ſit nulla, & pro tali declarata, & iuſſum inſuper, vt in cancellaria partes dicant & allegent de ſui iuſtitia: idem eſſe videtur, ac ſi de nouo lis in ea inciperet. Ideo enim non licet ſecundo ſupplicari, quando lis incepta fuit coram inferiori iudice & poſtea in conſilio, vel cancellaria feruntur duæ ſententiæ diffinitiuæ *de viſta, y de reuiſta*: quia præſupponunt noſtræ leges id præcipientes, primam ſententiam latam fuiſſe per iudicem inferiorem, antequam cauſa deuolueretur ad conſilium vel cancellariam Regiam, vt ſignificant verba dictæ legis 4. *ibi, El pleyto fueſſe librado por juyzio.* Nam † appellatione 20
ſententiæ intelligitur de diffinitiua, iuxta gloſſam *in Clementina prima, de re iudic.* & notant Iaſ. & Doctores *in Rubrica, ff. eodem, de re iudic.* Sicque eſſent tres ſententiæ diffinitiuæ, poſt quas non licet tertio ſupplicare: ſed tantum quando duæ latæ ſunt in conſilio, vel cancellaria Regia magni ponderis, de quo in eiſdem legibus: ſed in ſpecie noſtræ quæſtionis prima ſententia lata per inferiorem, fuit nulla, quia fuit prolata à iudice legitime recuſato, ſocio non aſſumpto, & pro tali nulla declarata: Ergo non venit in conſideratione, ac ſi nunquam lata fuiſſet: Re enim vera duæ tantum ſententiæ diffinitiuæ validæ latæ ſunt in præſenti cauſa, nec hæ ipſæ duæ ſententiæ mentionem faciunt de prima lata à iudice inferiore, quia per eoſdem ſuperiores prius fuit annullata. Cum igitur cauſa grauiſſima ſit, vt vidimus, & in ea plus quam duæ ſententiæ diffinitiuæ validæ latæ non fuerint, conſequi videtur, vt ex mente noſtrarum legum admitti debeat ſecunda ſupplicatio, à ratione legis ceſſante: & quia in noſtro caſu conueniunt verba legis de Segouia, permittentis dict. ſecundam ſupplicationem: ergo eius diſpoſitio locum habet, *l.4. §. toties, cum ſimil. ff. de dam. infect.*

Secundo † in propriis terminis, quia hanc par- 21
tem videtur tenere Auend. ſibi contrarius, *vbi ſupr. n.11. in verſ. & ex mente, per plures columnas, & n.12.* vbi ex modo dictis in dubio, dubius etiam ipſe diſtinguit in hunc ſane modum: vt ſi poſita petitione coram iudice inferiori, & facta conteſtatione litis ipſe proſequitur proceſſum, & ab aliquo actu vel ſententia interloquutoria appellat aliqua pars, & ipſe proſequitur ſuam appellationem, & iudex à quo detulit eidem appellationi, quanquam eſſet friuola, vel nulla, ex hoc videtur à ſe abdicare iuriſdictionem in illo proceſſu, & cauſa deuoluitur ipſo iure ad regium conſilium vel cancellariam, vt *in c. cum appellationibus friuolis, & ibi* DD. *de appell. lib.6. cum ſimilib.* & ideo in hac ſpecie prima petitio, & totus proceſſus videtur de nouo poſitus in conſilio vel cancellaria, ad quam fuit remiſſus per iudicem à quo: ſi tamen prius declaretur per cancellariam, quod proceſſus ſit nullus (vt in terminis noſtræ quæſtionis contingit) & facta proſequutione ibidem per partes, de nouo petatur,

videtur

videtur de nouo totus proceſſus agitatus coram Rege, & ibi lata prima & ſecunda ſententiis, ac proinde habebit locum ſecunda ſupplicatio. Si
22 † vero interpoſita appellatione à ſententia, vel actu interlocutorio, iuſtificatur cauſa grauaminis coram regio conſilio aut cancellaria, tunc vtroque iure ad id, vel eam deuoluitur cauſa, & ibi retineri debet ac proſequi, & virtute eiuſdem petitionis poterit dari prima & ſecunda ſententia *de reuiſta*, quia ipſo iure tota cauſa incipit eſſe de foro dict. conſilij ſupremi vel cancellariæ, vt inquit Ant. *in cap. olim. de excep.* & eſt vera opinio, vt teſtatur Philip. Franc. *in c. vt debitus, n.31. de appell.* & cum naſcatur de nouo iſta cauſa coram iudicibus d. conſilij, vel cancellariæ, habetur ac ſibi non fuiſſet intentata noua petitio: nec debet haberi pro incepta coram inferiori iudice, quia non durabit ibidem, & ideo nec cœpta videtur: & ſic huiuſmodi caſu iudicio ſuo habet locũ præd. ſecunda ſupplicatio, licet cauſa in ſui principio videatur initium ſumpſiſſe coram iudice inferiori: nam cum ibi noua cauſa videtur, & initium ſumere cum effectu in conſilio ſupremo, vel in regia cancellaria: & illa verba legis de Segouia & de Madrid, *que ſe comiença en el nueſtro Conſejo, o en la nueſtra audiencia*, intelliguntur cum effectu, nam duo copulatiuè requirunt. Primo quod ibi cum effectu ſit poſita petitio. Secundo, quod eius virtute ferantur duæ ſententiæ, *de viſta, y de reuiſta*, vt patet ibi, *Tal pleyto començado delante los nueſtros Oydores, y fenecido por ſu ſegunda ſentencia*: Vtrumque autem hic concurrit. Igitur, &c. Prima enim petitio, quæ fuit producta coram inferiori iudice, fuit ſine effectu, ergo & nomine debet carere, *vt in l. à nullo, C. de fer. & in*
23 *d.l.4. §. condemnatum, ff. de re iud.* & † quælibet diſpoſitio intelligi debet cum effectu, vt *in cap. relatum, de cler. non reſid. l.3. §. hæc verba, ff. quod quiſque iur. & cap. Si Papa, de priuil. in 6.* Cum ergo prima petitio deſinat habere vigorem & effectum, & illa prima inſtantia transferatur ad iudices Regios virtute appellationis, talis appellatio conſtito de grauamine, operatur peremptionem primæ inſtantiæ, ac ſi nunquam fuiſſet, & appellatio ſuſpendit eius effectum. Ex quibus inquit Auend. *d.n.12.* poteſt non improbe affirmari (licet quoad ſe ſit paſſus dubitabilis) quod à petitione & ab actibus, quæ fiunt in cancellaria, vt ſupremo Regio conſilio, incipit proceſſus cum effectu, & ſuper illa petitione & relatione ad prima acta videtur lata poſtea vtraque ſententia *de viſta, y reuiſta*, & per conſequens habet locum ſecunda ſupplicatio. Hæc Auend. Tertiò poteſt pro hac parte adduci quod prædiximus, nempe in dubio pro ſupplicatione iudicando, præcipuè data notoria iniuſtitia ſuper principali negotio, prout in propoſito contingit: ergo ſimul cum ſupplicatione decidenda venit, *dict. l.4. tit.17. iſto lib.4.* Quid tenendum?

24 Ego † profecto priorem partem in puncto iuris probo ac veriſſimam iudico ex verbis noſtræ *l.1. & l.7.* infra eodem, necnon ex cæteris fundamentis ſupra pro ea adductis, quæ eã perſpicuam faciunt: ex quibus iam corruunt, atque manifeſtè diluuntur fundamenta ſecunda partis, ita quod non egeant illa reſponſione. Quinimo, quod Auendan. tenuit in hoc ſecundo loco contra id, quod prius paulo *ſupra* firmauerat non verum omnino iudico, & prorſus contrarium præcedentibus à ſe verius fundatis: immemor enim fuit ſui modico interuallo ſcripturæ interpoſito: nõ enim leges noſtræ nouiores reſpiciunt, nec meminerunt quod à iudice inferiori ſit lata ſententia, necne: ſed tantum, quod apud eum non ſit mota lis eadem, ad hoc vt ſecunda ſupplicatio locum habeat: itaque ad hoc non ſufficit, quod duæ tantum ſententiæ diffinitiuæ latæ ſint in conſilio vel cancellaria Regali in cauſa huiuſcemodi ardua: ſed etiã ſimul cum hoc requiritur, quod de nouo ibidem incepta fuerit, *y no por via de reſtitucion, reclamacion, nullidad, ni en otra manera alguna*, vt prædiximus: & cum ſit caſus legis clarus, amplius de hoc non eſt dubitandum, iuxta gloſſ, *d. l. ancilla, C. de furt.* Et vt magis hæc noſtra ſententia contra Auend. in præd. ſecundo loco, & cum eodem in primo tibi arrideat, aduerte, quod idemmet auctor in præd. ſua ſecunda ſententia contraria, *d. num.12.* male de ea ſiſus inquit tandem: Obſtant tamen illa effrænata verba l.30. *de Madrid, ni en otra manera*: etiam profeſſus fuit Greg. Lopez, *vbi ſupra*, dicens, quod inhærendo rigori prædict. verborum pronunciatum fuit contra ſupplicationem in caſu ab eo ibi præfixo, de quo *ſupra*: nec non & in propriis terminis contra Auend. *vbi ſupra*, in præd. ſua ſecunda opinione contraria, tenuit D. Paz, *vbi ſupra dict. num.33.* dicens, quod licet æquior videatur eius opinio, prima tamen magis conſona eſt diſpoſitioni noſtræ l. 7. & rurſus, ibi, *num.62.* ex profeſſo probat contra Auendan. dicens perperam & male quem affirmare, quod ipſe Auendan. probat D. Azeued. *in præſenti d. num.7.*

Quid igitur erit faciendum in hac ſpecie, cum pars iniuſtè condemnata non poſſit ſecundo ſup-
plicare? Illud † profecto habebit remedium, vt 25
ſupplicet ſupremo noſtro Regi, quod attenta notoria iniuſtitia *de la executoria contra ſi dada, le conceda de gracia la ſegunda ſuplicacion*: Hoc enim poteſt facere Rex, vt *in l.4. tit.24. part.3.* ibi: *Fueras ende ſi el Rey le quiſieſſe hazer merced como ſeñor:* ſicut id poſſet facere ex æquitate & plenitudine poteſtatis in cauſis non ita arduis, licet in his concedere non ſoleat, vt declarat idem Auend. *vbi ſupra, n.3. & 11. in verſ. ſi tamen hoc non obſtante*, & Azeued. *in l.1. num.5. hoc tit.* Nihilominus in cauſa prædicta, attenta notoria iuſtitia, ſuper principali & grauitate cauſæ admiſſa fuit ſecunda ſupplicatio præd. per conſilium Regium præfatum: & poſtea in cauſa principali pro ſupplicante pronunciatum.

Ex ſupradictis decidenda venit quæſtio illa:
Quid ſi ſententia † de reuiſta tranſiuit in rem iudica- 26
tam, & agitur nouum iudicium ſuper liquidatione fructuum, vel eius quod intereſt, in quibus reus fuit condemnatus, & excedunt ſummam trium millium duplarum, ſuper qua liquidatione prolatæ ſunt duæ ſententiæ: an à ſecunda poſſit interponi ſupplicatio, de qua agimus cum pœna, & fideiuſſionibus à ll. noſtris requiſitis, necne? Videtur enim id minime licere, eo quod ſecunda hæc inſtantia videatur eadem cum prima, ab eaque dependens: cum ſententia *de reuiſta*, lata in hac liquidatione, ſit in exſecutionem primarum ſententiarum, & pro earum declaratione, & ſicut à prima exſecutoria, & à ſententiis *ibi* latis non poterat ſecundo ſupplicari, ita nec à latis in earum declaratione: quia huiuſmodi declarationes, & liquidationes ſunt eædem ſententiæ cum primis,
quibus in effectu nihil additur vel minuitur. Et † 27
exſecutio eſt ſequela primi iudicij & inſtantiæ ſuper qua emanauit declaratio: & ideo eſt eiuſdem naturæ, cuius eſt prima cauſa, à qua emanauit exſecutoria, iuxta tradita per Bald. *in l. ſi ea, colum.*

S 4 penult.

*penul. num.*10.*C.quand.fiſcus,vel priuat.*ſed in prima non poterat iam ſupplicari:ergo neque in iſta ſuper exſecutione:ita in terminis late probat Auen. *vbi ſupra, de ſecunda ſupplicatione, num.* 8. cuius in hoc opinio diſplicet D.Paz, *vbi ſupra, d.cap.vnic. num.*91. ea nempe ratione: quoniam ſi propter prædictam cauſam non licet ſupplicare ſecundo, eodem modo non licet ſupplicare primo in hac inſtantia liquidationis; ſiquidem in prima cauſa ſupplicatum fuit inſtantia principali præcedenti: ſed contrarium ſupponitur, ſcilicet, quod poſſint proferri duæ ſententiæ ſuper liquidatione,ergo & tertia per ſupplicationem ſecundam poterit proferri,ſi quantitas liquidationis huiuſmodi ſit,vt in ea poſſit ſecundo ſupplicari, iuxta leges noſtras Regias. Vnde patet quod diuerſa eſt cauſa ſupplicationis, quæ interponitur ſuper liquidatione, ab ea quæ interponitur in prima cauſa. Quid tenendum?

Ego profecto primo conſidero quæſtionem hanc, vt in ea cadere & adaptari valeat dubium præcedens, intelligendam eſſe vbi liquidatio fructuum vel eius quod intereſt, fit, & incipit exſecutio de nouo apud iudices ipſos ſupremos: ſecus vero erit, ſi apud inferiorem iudicem(prout communiter contingit) de liquidatione agatur, liſque apud ipſum conteſtetur, tunc enim ceſſat noſtra quæſtio ex omnibus ſupradictis.

28 Deinde † concordo prædictas duas opiniones, quæ videntur contrariæ, vt ex mente eorundem auctorum conciliari poſſint, licet in verbis videantur contrarij:nempe, vt opinio Auend. prior procedat reſpectu condemnationis principalis fructuum, vel eius quod intereſt: in hoc enim in ſecunda inſtantia liquidationis nihil in effectu addi vel minui poteſt, cum ſint iam latæ duæ ſententiæ ſuper eo tranſactæ in rem iudicatam,à quibus ſupplicatum legitime non exſtitit: & hoc reſpectu tales declarationes, & liquidationes ſunt eædem cum primis,& ſic eiuſdem naturæ cuius eſt prima cauſa,à qua emanauit exſecutoria: vnde ſicut in prima non poterat iam ſupplicare,neque in iſta ſuper exſequutione & liquidatione: vt patet ſenſus hic etiam ex verbis Auend. *vbi ſupra*, ibi, *quia tales declarationes & liquidationes*, &c. & ibi, *& ratio iſtius concluſionis*,&c.licet vlterius non proceſſerit ſe amplius explicando.

Opinio vero Doct. Paz procedere poſſit, quoties in quantitate liquidationis exceditur ab eo quod ſonat, & voluit exſequutoria præambula, quæ exſequitur vel liquidatur:& ita hoc reſpectu pars ſuper liquidatione iam facta condemnata in ſententia *de reuiſta*,ſit grauata in valore trium millium duplarum auri de *cabeca*, vel vltra, ſtante etiam prima exſequutoria ſuper principali negotio & fructibus vel intereſſe liquidandis lata: tunc enim cum hæc ſecunda ſententia *de reuiſta*, ſuper liquidatione lata excedat tenorem, formam atque mentem prioris, non erit eiuſdem naturæ, nec eadem cum prima, ac proinde ab hac ſecunda in exceſſu prædict. poterit ſecundo ſupplicari,cæteris requiſitis concurrentibus: & ita meo iudicio intelligenda eſt hæc materia, atque reſoluenda præſens quæſtio.

29 Idem † videtur dicendum, ſi forſan in prima exſecutoria condemnatio fructuum,vel eius quod intereſt non fiat, ſed tantum rem reſtitui præcipiatur. Sic n. poſtea in iudicio exſequutiuo eiuſdem exſequutoriæ coram ſuperioribus iudicibus nouiter inceepto,& finito duabus ſententiis condemnatio fructuum vel eius quod intereſt, fiat (prout factum fuit in prædicta cauſa arduiſſima, cuius memini *in principio huius quæſtionis*) & condemnatio præd. fructuum vel intereſſe ſit trium millium duplarum auri *de cabeca*,vel vltra, merito,vt ab hac vltima ſententia *de reuiſta*, ſupplicari ſecundo poſſit iuxta formam noſtrarum legum ex ſupradictis,quia iam non eſt eadem cum prima, ſed diuerſa & excedens ab ea in fructuum vel eius quod intereſt condemnatione, de quibus nihil in prima dictum fuit. Sed nihilominus in hac ſpecie contrarium eſt verius & tenendum, imo quod ſupplicatio ſecunda locum non habeat reſpectu fructuum, quia fundamentum præcedens deficit ex eo, quod † verbum, *reſtituas*, à 30
prætore in ſententia prolatum, plenam habet ſignificationem, vt fructus quoque reſtituantur: & ideo cum reſtitui prætor vult, etiam fructus ſint reſtituendi, text. expreſſus *in l.videamus, §.in Fauiana, verſ. nam & verbum, ff.de vſur.* ex quo texr. notat Bald. *in rubr. num.* 15. *C. de fruct. & lit. expenſ.*quod in iudicio ſingulari reſtitutorio veniunt fructus. Bonus text. *in l. qui reſtituere iuſſus iudici non paret, contendens non poſſe reſtituere; ſiquidem habet rem, manu militari officio iudicis ab eo poſſeſſio transfertur, & fructuum duntaxat, omniſque cauſæ nomine condemnatio ſit, ff.de rei vendicat.* Reſtituere enim videtur is, qui id reſtituit, quod habiturus eſſet actor, ſi controuerſia ei facta non eſſet, *ff.de verbor. ſignificat.* vbi Rebuff. ſtatim in princip. inquit ex eo text. Vnde reſtituendo pratum non ſatisfacis niſi reſtituas & fructus & omnia, quæ habere potuiſſem, ſi lis mota non fuiſſet, facit l.10. tit.33.part.7. ibi, *Otroſidezimos, que quando el juzgador manda a alguna de las partes dar, o reſtituir alguna coſa:que tal reſtitucion como eſta deue ſer fecha libremente,&c.*Et in terminis per prædicta ita tenet Auendan.*in reſpon.6.n.4.*dicens,quod vbicunque in ſententia ponitur verbum, *reſtituere*, ibi de natura verbi implicite veniunt fructus: Ergo cum in iudicio reſtitutorio fructus veniant de natura verbi implicite, etiamſi in ſententia ſpecifice ij non exprimantur, conſequitur quod cum vltima exſequutoria ſuper fructibus ſit eadem cum prima, in qua iuſſum fuit rem reſtitui,ſaltem virtualiter, non habeat quantum ad hoc locum ſupplicatio ſecunda ab eadem, niſi in quantitate excedatur à prima eiuſque mente, vt prædiximus, ſaluando opinionem D Paz, *in verſ. opinio vero.*Reſpectu autem eius, quod intereſt, ſi in prima exſequutoria de eo facta mentio non ſit, nec implicite in ea comprehendatur: ſi in ſecunda exſequutoria ſuper liquidatione prioris lata, eius quod intereſt condemnatio ſiat,tunc procedere poterit,quod primo dicebamus, *in verſicul. idem videtur dicendum,* nempe vt ſecunda ſupplicatio locum habeat ab hac ſecunda exſequutoria lata ſuper liquidatione, & condemnatione intereſſe in exſequutionem primæ, cæteris neceſſariis concurrentibus: cum in hac ſpecie vere diuerſa ſit ſecunda exſequutoria à prima: & ſic exceſſum fuerit in exſequutione eiuſdem ab ea.

SVMMARIVM.

1 *Via ordinaria prius intentata, an præiudicet viæ exſequutiuæ pro eadem competenti? & num. ſequentibus pars affirmatiua eligitur, num.*5. *cum ſeqq. & limitatur* 7. *modis, vt in num. ſeqq.*

2 *Quando plures actiones competunt ad idem: vna electa,non poteſt quis ad aliam cedire,& n.*25. *quomodo hoc intelligatur.*

6 *Via ordinaria prius intentata non præiudicat exſequutiuæ pro eadem competenti,vbi reus nondum litem ordinariam conteſtatus eſſet, nec eam acceptaſſet. Item quando via ordinaria intentata eſſet ſine præiudicio viæ exſequutiuæ.*

7 *Tertio, quando intentans viam ordinariam, eidem renunciaſſet, petens ſe condemnari in expenſis: quo facto,hiſque ſolutis,poterit via exſequutiua poſtea agere,vt in num.*7.

8 *Quarto,quando intentata prius via ordinaria, reus reſiſteret contumaciter ſolutioni,vt in n.*8.

9 *Idem eſt ſi contumacia ex parte iudicis nolentis prouidere,prouenerit.*

10 *Quinto,quando iudex ſine conſenſu partium expreſſo proceſſiſſet ordinarie,licet non contradicerent: tunc enim in occurrentibus poſtea contradicere poterunt,vt in n.*10.*&* 24.

11 *Sexto,quoties via ordinaria ageretur contra tertium poſſeſſorem, actione hypothecaria: tunc enim non hoc obſtante, poterit quis via exſequutiua agere contra principalem debitorem, ei competenti,vt hic.*

12 *Septimo, quoties via ordinaria eſt tanquam præambula ad exſequutiuam,vt in n.*12.*hic.*

13 *Inſtrumentum conditionale & non liquidum,non habet exſequutionem paratam,niſi probetur purificatam eſſe conditionem vel liquidationem legitime factam.*

14 *Cautela, quod aduocatus actoris non petat pronunciari ſuper liquidatione:quia poſſet appellari ab illa pronunciatione,& efficeretur via ordinaria: quare cauendum eſt à Bald. & aliis aliud exiſtimantibus,vt in n.*16.

15 *Cautela & forma,quæ tunc debeat obſeruari,vt non fiat via ordinaria.*

17 *Quo tempore actor poſſit in præd. ſpecie liquidationem facere,item & reus.*

18 *Praxis obſeruata reſpectu temporis circa liquidationem faciendam, & exceptiones rei probandas, earumque excluſionem,& n.*19.

20 *Si appellatur à præcepto de exſequendo & capiendis pignoribus, vel perſona, nondum ſummarie ſaltem definita quantitate, reuocanda eſt exſequutio.*

21 *Idem eſt in exſequutione inſtrumenti vere conditionalis,dummodo iudex aduertat maxime, ſitne inſtrumentum vere conditionale:poterit enim in re hac plerumque falli, exiſtimans conditionale inſtrumentum,quod vere purum eſt, licet ex eo actor aliquid agere teneatur.*

22 *Inſtrumentum continens certam tritici,vini, aut olei quantitatem, mandandum eſt exſequutioni,antequam liqueat de valore.*

23 *Proteſtatio maioris valoris ſolet tunc temporis in ipſa petitione prima exſequutionis fieri,& poſtea producuntur literæ teſtimoniales eiuſdem valoris in iudicio.*

26 *Reus etiam poſt litem conteſtatam poteſt ſuſpendere petitorium ab actore deductum,proponendo poſſeſſorium recuperandæ, ratione ſpoliationis, lite conteſtata contingentis, ſecus ſi ſpoliatio ante litem conteſtatam contigerit.*

QVÆSTIO XXXIX.

*Ad tit.*21.*de las entregas y executiones, lib.*4.*Nou.Collect. Reg.*

Vtrum via ordinaria prius intentata præiudicet viæ exſequutiuæ pro eodem competente?

QVÆRO circa materiam exſequutionum. 1
Creditor habens inſtrumentum guarentigium, ſententiam tranſactam in rem iudicatam,vel latam virtute compromiſſi contra debitorem ſuum, aut chirographum recognitum, vel confeſſionem claram iudicialem ſui debitoris de debito, agit prius via ordinaria contra ipſum,petens eum condemnari in illa ſumma, quam ſibi debet:reuſque conteſtatus eſt litem ordinariam,an ex hoc præiudicauerit dictus creditor,quo minus relicta illa via ordinaria,poſſit ad exſecutiuam ſibi potius competentem redire, eamque in iudicio proponere, nec ne? Quæſtio enim hæc,ſæpe ac ſæpius in praxi contingit, & in ea DD.noſtri variant.

Petrus enim Rebuff.*in primo tom.de lit.oblig.art.*2.*glo.*1.*num.*21.*pag.*85. tenet, quod etiamſi creditor prius petierit à iudice vt compellat debitorem ad ſoluendum intra certum tempus, nihilominus poſtea poſſit petere exſequutionem; quaſi per electionem viæ ordinariæ non cenſeatur renunciatum viæ exſequutiuæ, vt per gl. *verb. partibus, in Clem.ſæpe,de verb. ſignif.* quemadmodum poteſt quis ſuſpendere petitorium prius intentatum, & venire ad poſſeſſorium,vt *in Clem.vnic. de cauſ.poſſ. & propriet.*ibique allegat Rom.*conſ.*133.in præſuppoſito tenentem eandem opinionem.Quod verius facta reſtitutione expenſarum parti,teſtatur idem Rebuff.*vbi ſupr.art.6.glo.3.num.7.fol.*138. Eo quod quilibet poſſit iuri & actioni pro ſe introductæ renunciare,*l.ſi quis in conſcribendo,C.de epiſc.& cler. cum ſimil.*& ideo illi actioni & inſtantiæ motæ renunciare poteſt, *l. poſtquam liti*, & ibi gl. & DD. communiter, *C.de pact.* Nec obſtat l. *quod in hæredem,§.eligere,ff.de tribut.*vbi † quando plures actio- 2
nes competunt ad idem,vna electa,non poteſt quis ad aliam redire:textus namque ille loquitur, quādo duæ actiones competunt, tunc enim per electionem vnius alteri renunciari videtur:vt in illo text.& probat Ant. Gabriel *in ſuis commun. opin. in tit.de action.concluſ.*2. Sed diuerſum videtur in via ordinaria & exſequutiua ſimul competentibus: vna enim electa altera non tollitur,*l.miles,§.qui iudicati,l.4.§.ſi ex conuentione,ff.de re iud.l.ſi ſeruitus,ff. de ſeruit.vrb. præd.* Eodem etiam modo reſponderi poteſt,*ad l.*25.*verſ.eſto ſe entiende del tit.*2.*par* 3. Nā ideo ego ago, vt veniam ad exſequutionem: ergo non renunciatur exſequutioni, nec tollitur agendo via ordinaria:ſecus ſi plures competant actiones.Ita reſpondet Rebuff.*d.art.6.gl.3.n.7.*dicens eſſe hæc aduertenda, licet quidam non intelligant hanc differentiam: & ideo hanc primam opinionem,refectis expenſis viæ ordinariæ, ſequitur D. Paz. dicens ita ſe iam vidiſſe practicari *in ſua praxi,cap.2.4.par.*1. *tom. n.*2. & nouiſſime hæc opinio ſine refectione expenſarum placet magis D.Azeu. *in l.*1.*tit.*21.*n.*151.*cum ſeqq.* præcipuè *n.*154.*lib.*4. *Nou.Collect.Reg.*præſertim attenta *l.fi.tit.*17. *eodem lib.*4. vbi veritas prius in iudiciis attendenda eſt, non vero vana legum ſcrupuloſitas & antiquorum apices, vt qui cadat à ſyllaba, cadat à cauſa.Sed † pro contraria parte,imo quod agendo via 3
ordinaria præiudicium fiat viæ exſequutiuæ, facit gloſſ.*in l.fin.in fine, in l.proinde,la* 2.*§.notandum, ff.ad*

ff.ad legem Aquiliam, dicit enim text.ille, quod in actione legis Aquiliæ, quæ datur contra confitentem, iudex non rei iudicatæ datur, ſed æſtimandæ, id eſt, in confeſſum partes iudicis debent eſſe in æſtimando damnum: dicit ibi glo.(& in hoc facit) idem eſſe intelligendum, cum reus confiteatur, ſe dediſſe damnum ſine libello, & ſimpliciter ad inſtantiam actoris, iudice interrogante. Si autem ſolemniter inchoatur, ſolemniter eſt per ſententiam finiendum: quam gloſſ. ſingularem, & non eſſe alibi, dicit Bald.*in l.diffamari,col.2.n.6. C.de ingen.& manum.*& Rod.Suar.*in l.poſt rem iudicatam, in fine, ff. de re indic.* & in terminis noſtræ quæſt. hanc ſecundam ſententiam tenet Ange. de Aret.*in §.omnium,Inſtit.de act.num.7.verſ.ſed pro opinione Bart.* vbi dicit, quod ex concluſione libelli comprehenditur, an exſequutiue, vel ordinarie petierit pars procedi,& ſic ſi ex inſtrumento guarentigio, quod habet paratam exſequutionem ex forma ſtatuti, pars petiit condemnari, non procedetur exſequutiue, prout eſt natura dicti inſtrumenti, ſed ordinarie, vt refert Baldum ſic diſtinguentem, *in l.2. C. de exſequut. rei indic.* ex quibus hanc opinionem intrepide probat & ſequitur maximus practicus Roderic.Suar.*vbi ſupra*,aduertens aduocatum,ne petat aduerſarium ſimpliciter condemnari,quia perderet priuilegium exſequutiuum per legem Regiam conceſſum inſtrumentis habentibus paratam exſequutionem: Et hanc opinionem ſequitur etiam Marant.*diſput.6.num.14.*& plurimos referens, idem facit D. Burgos de Paz. *conſ.39.num.7.fol.146.* & ſimpliciter cum Roderico Suarez idem probauit D. Molin. *in adnotat. ad fin.lib.de primogen. Hiſpan. poſitis ſub num.16.* & eſt adnotatio illa *ad lib.3.cap.13. num.31.* In Romana tamen curia, quandoque vna, quandoque alia eſt ſeruata opinio, ſecundum Lanzel.*de attent.2.par. c.4.in 30.limit. pag.146.* prout eum refert Azeued. *vbi ſupr.n.154.*

4 Qui † *n.153.* inter has opiniones contrarias quandam refert concordiam, *ex deciſ. Pedemont. Octauiani Cacherani 54. in fin.* nempe vt prior procedat, quoties debitor ipſe in via ordinaria propoſita contradixit,& petiit ſe à petitis abſolui,excludique actorem: tunc enim nimirum ſi opponere non poſſit dependentia viæ ordinariæ, dum ad exſequutiuam creditor redit, ex iuris reg.quæ habet;Quod non debet quis fructum conſequi ex eo, quod niſus exſtitit impugnare. Secunda vero opinio prædict.procedat,quoties debitor in via ordinaria non contradixit creditori petenti, ſed potius obtulit ſe ſoluere id, quod realiter appareret ſe debere.Quid tenendum?

5 Ego † profecto ſecundam partem prædictam cenſeo eſſe veriorem atque receptiorem, & ideo tenendam in iudicando & conſulendo,per fundamenta ſupra pro ea adducta, præterquam quod à grauiſſimis & practicis viris recepta eſt, & nouiſſime à Parlado*lib.2.rerum quot.cap.fin.5.part.§.11.*
6 *num.20.* Sed † eam limitandam arbitror ſequentibus caſibus. Primo, vbi reus nondum litem ordinariam conteſtatus eſſet, nec eam acceptaſſet, tunc enim libere actor ab ea recedere poſſet, atque ad viam exſequutiuam redire, quia res eſt integra, *argum.l.edita,cum materia, C.de edend.*Secundo limitatur niſi in via ordinaria proteſtatum eſſet per actorem, quod per eam non intenderet renunciare iuri & viæ exſequutiuæ,aut ſibi præiudicare: ita tenet Alexand. *conſ.130 n.12.vol.4. & ibi additio.* ſequitur Azeued. *vbi ſupra num. 146.* Ter-
tio † limitatur niſi actor, qui prius via ordinaria 7
egiſſet, eidem renunciet expreſſe, & ab ea deſiſtat, petens ſe condemnari in expenſis: quo facto & his ſolutis, poterit via exſequutiua poſtea agere: & ita poteſt ſaluari prima opinio: in his namque terminis loquitur Rebuff. *vbi ſupra n. 7.* & procedere poſſunt ſua prædicta fundamenta. 8
Quarto † limitatur, niſi via ordinaria intentata per creditorem, reus reſiſteret contumaciter ſolutioni: quia tunc ad exſequutionem redire poteſt,etiam non præcedente præd. proteſtatione,vt cum Ioanne de Platea,*in l.nemo, verſ.3. colligo, C.de exactor.tribut.lib.10.* tenet Azeued. *vbi ſupr. n.148.* hoc confirmans doctr.Bart.*in l. quamuis,n.7. & 8. ff.de dam.infect. & aliorum*, quos ibi refert, tenentium, quod quamuis inceperim vnum iudicium contra vnum,ſi ille eſt contumax, poſſum aliud incipere contra eundem.Et idem † eſt ſi contuma- 9
cia ex parte iudicis nolentis prouidere prouenerit ſecund.Felin.*in c.ex tenore,n.5.de reſcr.*

Quinto † limitatur præfata ſecunda opinio, vt 10
non procedat, quoties iudex ſine conſenſu partium expreſſe proceſſiſſet ordinarie,licet non contradicerent: tunc enim in occurrentibus poſtea contradicere poterunt, iuxta glo.*in Clem.ſæpe, de verb.ſign. verb.partibus*, quam dicit ſingularem & auream plures allegans eam ſequutos,Iaſ. *in l.qua dotis,n.fin.qui eſt 108.ff.ſolut.matrim.*Et ita eſt intelligenda limitatio Azeued,*vbi ſupr.n.149.*

Sexto † limitatur, vt non procedat d. ſecunda 11
opinio,quoties via ordinaria ageretur contra tertium poſſeſſorem actione hypothecaria;tunc enim hoc non obſtante,poterit & quis via exſequutiua agere contra principalem debitorem ei competenti:argumento doctrinæ Bart. *in l. conſentaneum, n.18.C.quomod.& quand.iud.*quem ad hoc citat, & ſequitur alios allegans Anton. de Fan. *de pignorib. 8. part.membr.3. num. fin.* & Azeued. *vbi ſupra numer.150.*

Septimo † & vltimo limitatur, niſi via ordina- 12
ria ſit tanquam præambula ad exſequutiuam,puta, quoties contra hæredem debitoris eſt petenda exſequutio, vel contractus publicus eſt conditionalis vel illiquidus:tunc tunc enim quamuis proteſtatio omiſſa ſit, petendo liquidari eſſe hæredem, vel impletam conditionem: liquidatione facta, exſequi poterit inſtrumentum, ita Azeued, *vbi ſupr.num.147.*

Sed † aduertendum duxi in propoſito,quod et- 13
ſi inſtrumentum conditionale & non liquidum non habeat exſequutionem paratam, niſi probetur, purificatam eſſe conditionem vel liquidationem legitime factam, vt late probat Roder. Suarez *in d.l.poſt rem iudicatam.limit.4.per totam*,& Couar.*lib.2.var.reſolut.cap.11. num.1. cum ſeqq.* & Didac.Perez *in l.4.tit.8. lib.3. ordinam. col.1078. deciſ.*
Pedemont.129.per totam,attamen † aduocatus acto- 14
ris ſit cautus, ne petat pronunciari ſuper liquidatione:tunc enim ab illa liquidatione pronunciata poſſet appellari,ac in ea via ordinaria eſſet procedendum,quouſque res iudicata ſuper liquidatione haberetur: qua habita, iuxta eam exſequutio facienda eſſet: attamen antequam exſequutio peti poſſet, multum temporis interceſſiſſet,atque plures expenſæ fierent. Quare tunc † temporis, vt 15
hæc euitentur, actor petat exſequutionem inſtrumenti publici,vel confeſſionis iudicialis etiam nō liquidi,narrādo caſum iudici,ac ſi liquidum eſſet dum tamen vera narratio fiat, & quæ poſtea probari poſſit,& quod fiat exſequutio iuxta formam

l.Toleti,

l.Toleti, de hoc loquentis, & poſtea in eodem libello petitionis exſequutionis dicat ſe eſſe paratum ad liquidandum in continenti neceſſarium, & petat, vt id fiat ſine præiudicio viæ exſequutiuæ: & teſtes, quos producit examinari citata parte aduerſa, iuxta tenorem illius libelli vel interrogationum, quas producit: vel quod pars iuret de calumnia & reſpondeat poſitionibus: ac demum hoc acto legitimis probationibus vtrumque productis fiat exſequutio ſeruata forma l.Regiæ:ita tamen vt ante hanc ſummatum quantitatis definitionem præceptum exſequutiuum, nec detur, nec reus ipſe, nec bona capiantur: nullibi enim iure probatur poſſe à iudice exſequente pignora capi, nec condemnatum in carcerem pro ſolutione duci, niſi conſtet quid ſoluere reus tēneatur. Cuius ſententiæ auctores ſunt Bart.*in d. l.proinde,§.notandum,per tex.ibi, ff.ad l. Aquil. & in l.1.col.vlt.ff.iudic.ſolu.*Bald.*in l.2.n.9.C. de exſequut. rei iud.*Roder.Suarez *dict.limitatione 4.n.2.cum ſeqq.* dicens, quod ita infinitis vicibus practicauit & obtinuit,& ideo conſulit,ne petatur pronunciatio ſuper liquidatione,ne forte ex hoc oriatur tela iudiciaria. Quam etiam ſententiam cum aliis, quos citat & ſequitur D.Couar.*lib.2.var.reſolut.c.11.n.1. verſ.in ſumma*, & D.Paz. *in ſua praxi cap.1. quartæ partis,primo tom. n.16. cum ſeqq.* & ita ſemper con-
16 ſului & obſeruaui in praxi. Vnde † cauendum eſt à Bald.*in d.l.2.n.11.*ſentiente,oportere priuſquam inſtrumentum non liquidum mandetur exſequi, ipſius certæ quantitatis examinationem fieri, ac ſuper hoc articulo à iudice interloquutorie pronunciari: & probarunt Socin.*conſ.41.lib.1.col.3.*& Benedict.de Barzis *in tract.de guarentig.q.2.princip.* vbi diſtinguit. Sed hoc non eſt neceſſarium, imo falſum:damnoſum & inutile, vt vidimus, & probant late Couar.*vbi ſup.in verſic.primum ex his*,vbi fatetur cum Bald.*vbi ſupra*,& aliis, licere omnino ipſi reo huic examini & certæ ac liquidæ quantitatis definitioni obiicere,quicquid iure eidem obeſſe poteſt, quod & Iaſ. probauit, *in l. admonendi, n.6 ff.de iureiur.*

Non me latet contrarium tenuiſſe Paul.de Caſtr.*in d.l.2.n.9.ff.de edend.*dicentem: *Eodem modo dicunt DD.ſi ſtatutum dicat, quod inſtrumentum mittatur exſequutioni, & ego habeo inſtrumentum ſuper ſumma non liquida, puta ſuper intereſſe, poſſum petere exſequutionē, & facere capita vel bona ına,& poſtea*
17 *liquidabo quantitatem.* Cuius † opin. ea ratio eſſe videtur, quod etiam capitis pignoribus ad exſequutionem, interim dum ſubhaſtatio fit, & vltima licitatione pignora licitanti venduntur, poteſt actor, citato reo,ſummam incertam, certam probationibus efficere: quod potiſſimum iure Regio
18 quibuſdam placet. Quo † attento itidem reus poteſt tacere & exſpectare diem vltimum ſubhaſtationis & tunc ſe opponere exſequutioni: à quo die habet decem alios communes quidem ſibi & actori ad probandas exceptiones,quæ exſequutionem impediant, nec non & earum excluſionem. Poterit igitur, & tunc actor priuſquam exſequutio finiatur liquidationem facere atque probare,
19 vt iuxta eam ſolutio fiat.Quinimo † & praxis ſæpiſſime hanc opinionem admittit apud nos & ſuſtineri quoque poteſt,tametſi apud Gallos non ſit recepta in vſu forenſi, vt teſtatur Rupellan.*forenſ. Inſtit.lib.1.c.4.*relatus à Couar.*vbi ſup. verſi. non me latet.* Vnde ſecundum ipſum Couar.ibi, ſi à præcepto de exſequendo huiuſmodi appellatum non fuerit, & facta ſit exſequutio, atque intra decem prædict. dies certa definita fuerit quantitas, pronuncieturque à iudice peragendam eſſe & finiendam bonorum ſubhaſtationem, à qua pronunciatione ſit appellatum, tunc non ſolet reuocari iudicium hoc exſequutionis ex defectu certæ quantitatis, nec ex eo quod præceptum à iudice proceſſerit intempeſtiue:& ita ſit frequentiſſime, cenſeturque iudicium iſtud iure exſequutionis etiam apud iudices appellationis. Quod † ſi appelletur 20
præd.præcepto exſequutiuo de capiendis pignoribus vel perſona, nondum ſummarie ſaltem definita quantitate, non videt Couar. qua ratione ſit præceptum id confirmandum, ſed potius reuocandam eſſe cenſet. Eademque reſolutio ſeruanda erit in exſequutione inſtrumenti vere conditionalis: dummodo † iudex maxime aduertat & 21
conſideret,ſitne inſtrumentum vere conditionale: poterit namque in re hac falli plerumque, exiſtimans eſſe conditionale inſtrumentum,quod vere purum eſt, licet ex eo actor aliquid agere teneatur, ſecund.Couar.*vbi ſup.n.2.*& D.Paz.etiam, *vbi ſup.num.8.*

Illud † abſque controuerſia receptum video, 22
inſtrumentum continens certam tritici, vini aut olei quantitatem, mandandum eſſe exſequi, antequam liqueat quantus ſit tritici, oleiue valor: valoris ſiquidem incertitudo debitum incertum non reddit: quamobrem ex præcepto iudicis viator ſeu apparitor aut publicus miniſter ſtatim capiet pignora, eiſque ablatis, durante termino exſequutionis certus conſtituetur tritici,vini,aut olei valor per teſtes, aut probos peritoſque æſtimatores,vt decidit Rupellan.*vbi ſup.* & apud Gallos lege Regia ſtatutum eſt à Rege Franciſco eorum primo eius nominis Rege, *cap.76.* ſuarum legum: idemque apud nos exiſtimat ſeruari poſſe D. Couarr.*vbi ſup.d.n.1.verſ.4.* quia & iure Regio Hiſpaniarum id probari recta iuſtitia poteſt. Solent † 23
tamen cauti creditores hac in ſpecie in ipſa petitione prima exſequutionis proteſtari maiorem valorem tritici, atque poſtea in proſequutione exſequutionis in iudicio producere literas teſtimoniales manu alicuius perſonæ publicæ, veluti tabellionis confectas illius maioris valoris, vt iuxta eum ſolutio fiat.

Non obſtat modo glo.*in Clemen.ſæpe,verb.partibus, de verb.ſignif.*allegata à Rebuffo *in priori loco,*
pro ſua opinione: quia † glo.illa non loquitur in 24
noſtra ſpecie, ſed tantum, quando iudex ſine conſenſu partium expreſſo proceſſit ſolemniter, non tamen partes contradixerunt: & inquit,quod in occurrentibus poſtea contradicere potuerunt: & hæc eſt quinta limitatio ſupra poſita. Quinimo gloſſa illa in verſ. *ſed pone*, facit pro nobis, dum inquit, quod ſi iudex de conſenſu partium ſeruauit ſolemnia ordinis iudiciarij, & poſtea pœnitet partes, & volunt quod procedat ſine figura iudicij; poteſt nihilominus illis inuitis, deinceps ſeruare ſolemnia. Sic etiam Romanus *conſil.133.* allegatus etiam per Rebuff. pro ſe, noſtram ſententiam potius probat: Nam citans illam gloſſam inquit,quod & poſito, quod iudex in cauſa in qua procedi poteſt ſummarie & de plano, ſine ſtrepitu & figura iudicij, inceperit ordinarie procedere, nihilominus pars illa in cuius fauorem ſtatutum eſt quod ſummarie procedatur, facere poterit, vt proceſſus ordinarie inchoatus in ſummarium mutetur,& quod procedatur ſine ſtrepitu & figura iudicij:ſecus autem vbi apparet de expreſſo partium conſenſu à principio,quia tunc inuito iudice

pœnit

pœnitere ſeu contradicere non poterit : ex quo enim, inquit Roman. (& nunc pro nobis) elegit viam ordinariam , videtur renunciaſſe ſummariæ, tanquam electione vnius ex contrariis.

25 Non † obſtat reſponſio data ad reg. *l. quod in hæredem , §. eligere, ff. de tribut.* nempe vt procedat in pluribus actionibus ad idem competentibus , vt tunc electione vnius tollatur alia: ſecus in via ordinaria & exſequutiua ſemel competentibus: nam ea differentia nullibi iure probatur, quinimo contrarium, vt vidimus in præcedentibus, Præterea *d. l. 4. §. ſi ex conuentione,* loquitur, præterquam ſi nouatio interceſſerit : hæc autem interceſſit intentando iudicio prius viam ordinariam relicta exſequutiua : ex hoc enim videtur actor huic renunciaſſe. In lege autem *miles. §. qui iudicati, ff. de re iudic.* nec in dict. *l. ſeruitus, ff. de ſeruit. vrban. præd.* nihil quod nobis obſit, probatur.

Non etiam obeſt, quod poſſit quis ſuſpendere petitorium prius intentatum & venire ad poſſeſſorium, vt *in Clement. vnic. de cauſ. poſſeſſ. & prop.* quoniam † in hoc, omiſſis aliorum opinionibus, 26
mihi illa diſtinctio placet, quam aſſignat Couarr. *lib. 1. variar. reſol. cap. 16. n. 13. verſ. ego vero, &c.* nempe etiam poſt litis conteſtationem reum poſſe petitorium ab actore deductum ſuſpendere , proponendo poſſeſſorium recuperandæ, ratione ſpoliationis lite conteſtata contingentis : ſecus ſi ſpoliatio, cuius ratione poſſeſſorium deducitur, ante litem conteſtatam contigerit: quam diſtinctionem ſequitur & approbat Menoch. *de recuperan. poſſeſſ. remed. 15. n. 382.*

Finis Quæſtionum Libri tertij, Nouæ Collectionis Regiæ.

Las questiones doy siguientes, que en los Gutierrez de impression antigua estan aqui colocadas, en estas estan en libro separado, que es el libro Semel 2º tomo de las Civiles.

INDEX

INDEX

COPIOSISSIMVS EORVM OMNIVM, Quæ in Libro tertio Quæſtionum Practicarum continentur, Ordine Alphabetico compoſitus.

Prior numerus Quæſtionem , Poſterior numerum deſignat.

A

Accidentia non poſſunt mutare ſubſtantiam. quæſt. 16. num. 91
Accidens non ſubſiſtit , niſi ſubſtantia prius præexſiſtat ac declaretur. ibid. 92
Actor quod aſſeuerat probare tenetur. 19. 3
Actus confirmatus à ſuperiore , qui non poterat fieri ab ipſo ſupplicante circa auctoritatem confirmantis , & ſic erat nullus , denominatur ab illo confirmante , & ſic confirmans dat ius. 17. 121
Actus condendæ legis non tribuitur Conſultori, nec Compilatori , nec Senatui leges confirmandas offerenti, ſed ipſi Principi, qui conſulitur & confirmat. 17. 123
Actus poſitiuos petere, vbi non inueniuntur, valde iniquum eſſet. 17. 209
Actus ex quibus nobilitas incipit , quærere , vbi de talibus nũ exſtat memoria eſſet impoſſibile.
Accidentia & qualitates rei prædicatæ , plene probant eius ſubſtantiam. 17. 287
Accidentia & qualitates magnam partem conferunt ad cognoſcendum quicquid eſt. 17. 266
Actio perſonalis & exſequutoria ſuper ea lata, 20. annis durat. 18. 7
Actiones plures vbi competunt ad idem, vna electa , non poteſt quis ad alteram redire. 39. 2. ſed vide n. 25
Adrian XII. Emperador de Roma , ſeñor de Eſpaña ſolto a las ciudades todos los pechos de que ſe agrauiauan , y quemo las cartas ante todo el pueblo : y franqueo muchos hombres , que nunca pechaſſen. 13. 16. *Lo miſmo ſe cuenta que hizieron los hijos de Antonino Pio , deſpues que fueron Emperadores todos iuntos , muerto ſu padre,* ibid. 17
Adiectio ſola & qualitas addens , quod Græci vocant vſiam, nihil præſtat in ipſa nobilitatis eſſentia , niſi de ſubſtantia & eſſencia nobilitatis in proprietate conſtet. 16. 93
Ad tollendam conſequentiam ſufficit dare vnam inſtantiam. ibid. 95
Accuſator non probans ſuam accuſationem præſumitur calumniari. 21. 6. Hoc tamen ceſſat in eo, qui accuſat neceſſitate officij , & in aliis caſibus hic expreſſis. 7
Accuſator habens pro ſe aliqua euidentia indicia, puta famam vel auditum à fide dignis vel quid ſimile, excuſabitur, etiamſi defecerit in probatione, nec poterit de falſo puniri. 21. 10
Affectus quando puniatur, licet non ſequatur effectus, remiſſiue. 7. 43
Agens ex ſtatuto debet probare , ſe omnes qualitates ſtatuti ad vnguem obſeruaſſe. 30. 17
Alcaldes de hijoſdalgo nondum erant tempore Gothorum. 13. 44
Algo , en lengua Caſtellana quiere tanto dezir , como bien : y el mas preciado en Eſpaña , es tener vaſſallos ſolariegos : y por eſſo dezian hijodalgo de ſolar al que los tenia. ibid. 73. & 78. ſed contra. 81
Algo, palabra, no ſolo vſan los Croniſtas de Eſpaña, por vaſſallos ſolariegos , ſino tambien por otra hazienda mueble , como aqui ſe refiere. ibid. 109. cum ſeq.
Aliud eſt acquirere, aliud conſeruare. 14. 49
Aliud eſt poſſeſſio , vel quaſi aliud ipſe titulus. ibid. n. 64
Aliud eſt eſſe quem liberum & expeditum , aliud liberandum & expediendum. 17. 176
Acuerdos de Valladolid , y Granada , conſultados año de. 45. y 50. ſobre como aya de prouar el Vizcayno la hidalguia , ſu reſpueſta , 17. 7. *trata ſe largo dellos.* ibid. 226. cum ſeqq. *y como ſe entiendan, alli.* ibid. 223
Allegatio partis quando eſt vnica & fundata ſola vna ratione , illamque lex aut Princeps non impugnat , tunc illa videtur approbata , & poteſt allegari ſicut ipſa lex. 17. 120
Allegatio tituli non eſt neceſſaria probata immemoriali poſſeſſione. 17. 142
Alauæ & Guipuzcoæ ſunt integri pagi , vbi omnes ac ſinguli naturales ſunt nobiles. 17. 181
Ampliatio regulæ generalis vel ſpecificatio alicuius caſus illius non debet eſſe maioris potentiæ, quam eadem regula. 20. 7
Animus occidendi qualiter probetur aut præſumatur. 7. 58
Animata cum agunt operationes naturales debitas propriæ ſpeciei , intendunt propriæ virtuti , per quam habent perfectionem , & tunc nobis conſtat, quod habent formam. 17. 268
Annus delinquentibus conceſſus ad ſe præſentandum , non currit iuſte impeditis. 34. 21
Antes que los Godos vinieſſen Eſpaña , no ſe lee que nobles de Eſpaña ſellamaſſen hijoſdalgo. 13. 22
Antiguedad de nueſtra Fe en la region de Cantabria, y Nauarra es grandiſſima : y como ſan Saturnino, a quien llaman en Nauarra S. Cernin , fue embiade por S. Pedro deſde Roma a Eſpaña a predicar el ſanto Euangelio , y le predico en la Cantabria y en las tierras de Nauarra : y en ſola la ciudad de Pamplona conuirtio quarteña mil hombres a la Fe de Chriſto. 17. 19
Appellatione ſententiæ intelligitur finitiua. 38. 20
A primordio tituli poſterior formatur euentus, & non ratio obtinendæ nobilitatis , ſed & illius quoque ori[illegible]quirenda. 14. 42

T Appro